Контрольный экземпляр

Массо а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера деш ● ЕРА, 28 ФЕВРАЛЬ, 1980 ШУ. ● № 26 (6156). ● Мах 2 кепик.

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 110 ШУ ДИЗАРА НАКЪАДОЛХАШ

22 АПРЕЛЕ — Ерригсоюзан коммунистически СУББОТНИК

Барт-цхьоагIо цаI йолаш

«ЦIеча шоаттдийнахьа» къахьийга даьккхача ахчах диъ эзар сомал кIезигагIа доцар пятилетка фонде дIадела лаьрхIад «Грознефтехимремстрой» треста коллективо.

Из дара 19 апреле коммунистически субботнике дакъа лоацаш хургва 2 эзар гергга болхло, цар чакхдоахургда 40 эзар сома маьха гIишлон-монтажни балхаш. Технологически установкашта ремонт еча, нах чубаха цIенош, механизаце управлене база кхалъеча балхаш деш хургба гIишлонхой. Иштта, Серноводск-Юрта салаIара база кийчъеча а дакъа лоацаргда цар.

Нах баха моттигаш тоаяь хозъеш, керда гаьнаш дIайогIаш, салоргарни хьалаш тоадеш шоай субботник чакхдоаккхаргда болхлоей цхьан даькъо.

Цу денга кхоачаш бина бетта балха программа кхоачашъяь якха дош деннад треста коллективо.

●

Пятилетка фонде

Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизара юбилей дикача совгIаташца езъар духьа хьинар вйдаь къахьегаш ба Грозненски ...а-она «Юбилейный» совхоза болхлой. Толаме Iаьнгара доох хьайбаш, дикка тIехкхоачашъю пачхахьалкхена шура дIаялара план, тоа а яь кийчоя мугIар дIаоттаяь ...атт юъта боаха техника, кхоачашдаьд бIаьстап балхаш чакхдахара де дезаш мел кийна кхыдола гIулакхаш.

ЛаьрххIа кийчбенна уж 19 апреле Ерригсоюзни «цIеча шоаттадийнахьа» хьинаре к...а хьега. 600 саг хургва цу дийнахьа субботнике дакъа лоацаш. Дукха балхаш да цар кхоачашде леркIаш. Массехк бригадера болхлой совхоза кхашка бьацадаараш дIадуьш, хIаьта консерваи заводера бараш — 50 эзар условни банка хулаш Iажех сок йоаккхаш бьацадаараш берхIала дохнаш хургба. Массе а бригадера болхлой дийнахьара планаш кхоачашъе лаьрхIа ба 120 — 130 процент.

Кходаьча дизельни доагорадеи бензинацея совхоза кхашка тайптайпара балхаш деш хургья 28 трактор, мовхьаш дIа-юха кхухьаш — 30 автомашина.

Совхоза гIулакхера нах, контора болхлой, пенсе тIа болча тIемен къахьегамен ветеранаш «цIеча шоаттадийнахьа» кхы а хозьергйолаш ба шоай поселок. Цар дIайогIаргья 2 эзар га. Уж дIайогIаргья шурий-товарни ферме, централни усадьбера полевой стане хьалбодача накъа йистошка гIолла.

Цу дийнахьа болхлоша даьккха 800 сом алапи пятилетке фонде дIачулургIолаш оттадьд.

С. АУШЕВ.

БIаьстанна—лерттIа кийчо

Дисар дукха хIама дац

Гурахь, алат чуйца доалашехь а, бIаьстан-кхашкарча балхашта эшаргйолча техникана ремонт е доладелар тхо. ХьалхагIе а реконструкци йир оаха механически мастерскешта. Йоккхача машинашта ремонт юлургйолаш пенаш хьиллакх а даь, тхов хьалтъайбир. Помещенешка шийла хургйоацаш батереяш оттайир. Иштта тракторашта, комбайнашта, автомашинашта, кхыча юртбоахама техникана ремонт яра хьалаш вIаштIехьдаьхар оаха.

Оттаьнча графиках йиьлагIча квартале тха механизатораш 6 трактора, 4 автомашина, 2 комбайна ремонт е езаш бар. ЛаьрхIача хана цу ерригача а техникана ремонт яь яьлар. Массарел хьалха шоай машинашта ремонт яь баьлар трактористаш Картоев Саламхан, Арсамаков Iалихан, комбайнер Арсамаков Хьусен, шофер Хамхоев Хьасан.

ХIанзалца тракторий ходовой дакъошта ремонт а ховргдоле квалифицированни слесараш ца тоъаш хала хьувзар тхо. Укх шера техникана ремонт еча чIоагIа ноккъостал дир тхона механизатораша. Иштта, цхьоалагIча класса тракторист волча Киргиманов Iамадие лаьрхIар гурахьа я Iай а ше мукъа волча хана слесаралла болх бе. ХIанз тхе ерригa а тракторaш цун гонзачи кулгех чакхъювл. Цудухьа, техника бIаьсти кхашка лерттIа болх берг хиларах тешаш да тхо.

Арсамаков Хьусена гурахь хьувкъам чуйша баьнча йиза ремонт а яь, дIаоттайир шиъ комбайн. Цул тIехьагIа МТЗ-80 яхача трактора тIа ше болх бе вахар. Укх дIаьхача Iайна жа леладеча гаьннача участкашка гIулакх деш ва из.

Укх шера хьалхарча квартале ремонт е езаш да тхо пхе трактора, йиъ автомашина, кхыча юртбоахама техникa. Укхаза а графикал хьалха а бувлаш болх бу механизатораша. ХIанзале йиъ трактора ремонт яьй, хIаьта пхелагIа яр а укх деношка тоаль яргья.

Хьинаре къаьсе I. С. Саутиев керте латтача мехмастерской коллективо. Иштта хIара дийнахьа шоай задане тIехкхоачаш еш ба газоэлектросварщик А. Узиев, кузнец Х. Энгиноев, слесарь М. Мургустов, токарь I. Саутиев, кхыбараш. Цар массане а дикал лакха йолаш а сиха а бу болх.

Хьинар долча механизатораша новкъостал ду хьайбаш леладечарна а. Совхоза инженерни службаца цхьана цар вIаштIехьдаьккхад Iапарца ча кийчделга. Механически заларник хьаярца аттагIа да хьайбаш кхаба, хIаьта иштта кийчдаьча довкъаро а дикагIа пайда лу.

БIаьстан кхашкарча балхашта кийчлуш я Арсамаков Джабраила кулгалду комсаш лелаю бригадаш а. Цу бригадо цхьоалагIа январь хьатIаьхачалехьа ерригача техникана ремонт яь яьнкхай.

Юртбоахама техникана ремонт яра кIезиг-дукха тIехьайисаар кхаш леладеча отделене М. Хамхоев керте латта № 2 йола бригада. Уж а хIана сихбенна ремонт еш бoaкх. Цар дош деннад массехк дийнахьа ерригача техникана ремонт яь якхч. Из цар кхоачашдергда аьнна хеташ да тхо, хIана аьлча тоаве эзача техниках 90 процент тоаьнй.

Совхоза ерригача техникана дукха хьалхагIа ремонт ъь даьша хургдар тхо «Сельхозтехника» объединене эша запасни оатхалаш доттаьнларе. Цул совгIа оахош а хьоергъар цхьайола оатхалаш, баьца цу гIулакха эша аьшк дац тхога.

Уж кхоачамбоацараш дале а совхоза механизатораш, ремонтникаш тIабийрзза къахьегаш ба пятилетка тIехьара шу толамца чакхдаккха, дикача хьокхамашца В. И. Ленин ваь 110 шу дизара ди дезде тIертаж.

Б. КОТИЕВ,
«Советский» яхача совхоза керттера инженер.

25 — 26 ФЕВРАЛЕ ШУРИЯ ФЕРМАША ВАЬЧА БАЛХА ХЬОКХАМАШ ГОНТАШ ЙОЛА

СВОДКА

Районаш	ХIора Iаттагара дийнахьа аьккхар Iкгр: 1979 ш.	1980 ш.: ДIадаьлча шеран дийнахь	1980 ш.: [illegible] дийнахь	[illegible] (процент)	[illegible] (процент)
1. Шелковской	6.6	6.1	6.2	83	89
2. Гудермесски	5.6	5.6	5.6	84	74
3. Наурски	6.5	5.2	5.2	83	55
4. Назрановски	5.0	4.9	5.1	79	72
5. Урус-Мартановски	5.3	4.9	5.1	86	84
6. Грозненски	5.3	4.9	4.9	88	54
7. Ачхой-Мартановски	4,7	4.1	4.2	82	60
8. Сунженски	5,4	4,0	4,0	88	78
9. Шалински	4.8	4.6	4.6	82	51
10. Малгобекски	4,1	3.6	3,5	74	67
11. Надтеречни	4.4	3,1	3,1	63	61

В. И. Ленин ваь 110 шу дузача цIейна къахьегама совгIат кийчдар шоай халкъара низ ца хьоеш латт «Грознефтехимремстрой» треста № 4 йолча ремонтно-гIишлон управлене гIишлонхойн ремонтникаши. ХIара сменагIа нормаш дикка тIехкхоачаш йолаш белхалой ба штукатур-малярш Абаева Аминат, Ильясова Тамара, кхыбараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьтта) штукатураш-малярш А. Абаева, Т. Ильясова.

С. ХУТАЕВА сурт.

Яхьа низ айбе

КПСС ЦК ноябрьски (1979 шера) Пленуме къамаьл деш ... Л. И. Брежнева аьнкад, вай къамел хьегача юкъмоттиге латташ хила деза иттлагIча пятилетка тIехххьарча шера задане кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбоахилга. Цу гIулакха профсоюзни организацей лоархIам айбоаза бартбаь социалистически яхь ма мотта шерагIа йоархкаре, дикагIдола хьокхамашта из тIаерзаира даькъе.

Химически реагентий Карабулакски завода профсоюзни организацена 430 член еа, завода коллективана чIоагIагIа гIо ду цо социалистически яхь датIайоалалра гIулакха. Социалистически яхьа дукха тайпаш да заводе дIадоаржадаь. Масала, завод чуйодача «Союзнефтеспецматериалы» яхача Ерригсоюзни производственни объедиене предприятешта юкъе лелаю социалистически яхь. Договораш ду къаьсткъаьстача шоайла кхоачарагIа йолча предприятешта юкъе социалистически яхь леланра хьакъехьа. Яхьа цу тайпана дакъа лоац завода ерригача коллективо.

Низ болаш я завода чухьара яхь. Укхаза массехк форма я: дикагIа йола смена яха цIи яккхара, цехашта, участкашта юкъе социалистически яхь лелаяра болх дикагIа вIаштIехьбаккхара, хIара шера мехкдаьттахочун Дийнахьа итогаш а еш профессех дикагIвар яха цIи яккхара. Яхь лелаю иштта «производстве хьалха латта кьоначарех дикагIвар», «Къахьегамца коммунистически гIуллакх лелaпер» яха цIи яккхар духьа.

Соахка заводе хьалха латтача 72 болхлочоа «Коммунистически къахьегама ударник» яха цIи сийнай. Из сий дола цIи цIаьккха а шоашта тIехь чIоагIъьлий 168 саго. «Коммунистически къахьегама коллектив» яха цIи чIоагIъьлий энергомеханически цеха дикагIйолча коллективана.

Тахан заводе лелеча социалистически яхьа кертте ра чулацам — и ба производства эффективность балхаш дикагIа деш болх ... табу хьоехам. Белгал а даьхе дикала йих бу Деношхуд заводе хIара бетта-бетта. Цига въестаду арахецача продукте дикал тоаяра дешаш, балха опыт дIа-хьа эц сменай болхлоша, кхоачамбоацираш белгалду. Царна таьдда бехке бараш хьакъоастабу. Iеаяь опыт дIайоаржалра, къонача болхлошта коммунистически нравственноста уйлашца кхетам баларе, производственни квалификаци лакхъяра боккхача лоархIаме ба хьехамчий болх. Царна юкъе ба йоккха говзалла, педагогически навыкаш, йоккха вахара опыт йолаш бола кадрови болхлой. ДикагIбола хьехамчаш ба слесарь Н. П. Пшикин, аппаратчикаш В. И. Коцкий, Е. А. Ткачева, В. В. Черкасова кхыбараш. Цхьабакъда, цу лоархIамеча балха тIа кхоачамбоацараш долаш моттигаш а. Шийн болх хIанз а мелла делабу хьехамчий совето.

Массела а профсоюзни организаце теркама юкъмоттиге латт хьалха латтача болхлой опыт Iомаелга, экономически знаней кружокийна школайн болх, коммунистически къахьегама школа болх.

Хьалха латта опыт дIайоаржаелга каст-каста дувц цигаэзеташ тIа, заводской радиогазето. Балха итогаш хIара денна хьагойт хьокхамий Улга тIа, дикала экрана тIа. Химически реагентий цехе кIир - кIирана анализ сменай балха. Завода болхлошта хьалха латта къахьегама методаш дикагIа Iомае пайда эц заводской киноустановках.

Социалистически яхьа чIоагIагIа хилийтар духьа пайда эц моральни материальни стимулех. Квартале баьча балхах хьакхинарашка а хьежа, завода чухьа лелаеча социалистически яхье котбаьнарашта премеш лу: хьалхарчеи шоллагIчеи группех йолча коллективашта — 120 сом, кхоалагIча группах йолчов — 70 сом, кхоалагIча группах болчарна — 60 сом. ВIаштта шен кварталс хьалхара ... аьмкхача коллективана 10 процент IотIатох преме ахчана, бIарчача шера хьалха латтачоа — 30 процент. Сийлен Улга тIа баьхача хьалха латтача болхлошта а иштта ахчан премеш тел.

Отчет еча юкъагIа профсоюза заводской комитето чIоагIагIа уйла тIаакхитай производстве човнаш кIезигагIа хилитара, къахьегами хьалаш тоадара. Къахьегам лорабаран кхерамален техникан тIаерзальча номенклатурни мероприятей план соакка 103.4 процент кхоачашъяьй. Чакхъаьлча пасошта ремонт еча механически мастерске мукъ йибу механизм оттаир, хромнин йоаьнча вивеста чура цун дом хьаувза устройство вIашагIйоллар, столлрни мастерске керда хIанзарчар тайпара йола станокаш оттаяр, кхыдараш санна йола дукха лоархIаме мероприятеш.

Профсоюза заводской комитет каст-каста хьийжай болхлошта инструктажаш мишта ю, къахьегача тана кхераме хургдоацача хьалий бIарча система юкъейоалаярга. Болхлошта медицински гIулакх дара боккхача лоархIаме я заводской медпункт. Хан - хайнахьа медицински гIулакхаш ду завода болхлошта, эпачарна санаторешка, салоIача цIеношка баха путевкаш тел. Соахка шоай уиахцIево тоайкр 14 саго. болхлой берашта пионерлагерге даха 47 путевка елир.

Хьалхашка латта деккар кхоачашдара тIаберзабаь профсоюзни активо беча балхо завода коллективага йиш хулийт планашта задане хийцца кхоачашъе. Боккъонца тешаме да 1980 шера, 10-гIа пятилетка чакхйоалача шера программа толаме кхоачашъергхилар.

А. СИНЧИНОВ,
завода партбюро секретарь.

БАРТ ТАЙНА БРИГАДА

Вокккхагiвола жа Iу коммунист Нагуманов Алимгирей дикагIа вола жа лелидерва Шелковской района В. И. Ленина цIерагIча колхозе. Цун къахьегама никъ дIаболабенаб 31 шу хьалха цу колхозе, хIаьта из ерригаха цо жа леладеш а яьккхай. «II класса мастер — жа леладер» яха сийлен цIи еннай цунна, ВДНХ дото медали дипломаши тийннад.

Нагуманов дуккхаза а хIиння Социалистически Къахьегама Турпала Н. А. Эсмухамбетова бригаде. Цунгара хьаIомаьнна Нагуманова жа леладара говзал а. ЧIоагIа зувра цо.турвала говзал, цун опыт. Цул тIехьагIа билха юкъехкхувлар шийна гучаьнна лердалар.

Иштта баьча балхах беркат даьлар. Соахка А. Нагуманова бригадо шийна тIачIоагIдаьча жа Iула тIехьа Iоахарий хьаIнхедира йола пхе шера задане толамца кхоачашйир.

Нагуманова бригада барт тайна коллектив я. Даь никъ хьалаьцаб вокккхагIволча воIо Альдгирея а. Из ваочио ... зоотехнически техникуме.

ХIанз Нагуманова кошари «Горелая поляна» яхача моттиге латт. Жа леладе йиш йола участкаш эIайнга а баьца къе а я. ХьалхагIа укхаза жа Iулаш лелададьча жа Iуша кIезига пайда бора. КIезига дебар цар жа а. ХIаьта а А. Нагуманова хIара 100 жийна тIехьа 125—130 Iаьхар хьалхебу. Хов цуна торонех бизза пайда эца.

Жа дакха доладелча тIера ва воалаш массаза а балха хул из. ХIара Iаьхара йоакхо ... Эсала дараша хьагьовта дий Iаттa шура хьувкх. Даьча гIумакхата хьежжа Iоахарий а ца довш дус, жа Iу гIад а вугаш дегI кхаьлга долалу уж. Соахка Iоахарий планал совгIа хьалкхедара кхы тIа а алави деяар цун бригадана.

Дика да ше хиларах тарра Нагуманов Алимгири укх шера ду Iоахарий хьалъэца кийчвенная. КIалхьарца ча денад, йол, концентраташ Iалашъяьй, кхыдола балхаш даьд.

Дика Iаьнгара доалаш латт цо гIулакх ду жа Iуа. Долча доахкарш гIо ... жа дерста да.

Жа леладерий бахара хьалаш а дика да. ЦIагIа цIена, лостам болаш я. Газовни пийшк, телевизор я, газеташ, журналаш йиду.

Коммунист Нагуманов — агитатор. Жа леладечарна цо дунен халкъашта юкъерча событеех лаьца беседаш ю, газеташ деш.

Ленина цIерагIча колхоза къахьегамхоша Гребенской станични Совета халкъа депутаталла хержав Нагуманов Алимгири. Шийх ниттал чIоагIа тешам болийтаб цо хьинаре къахьегарца.

Л. ФАРНИЕВА.

Дика хоамаш

В. И. Ленин ваь 110 шу дузача ден сийна яхье баьннача «Чечингсельстрой» треста дукхача гIишлонхоша иттлагIча пятилетка задани кхоачаши тIехкхоачашни яьй.

Церна юкъе хьалхалаттарех ба Грозненски кьшкабетона конструкцей завода формовщикий бригадир Азиев Саид, УМС бульдозерист Шуаипов Хьамид, ДОЦ-а столяр Станишевский Константин, ПМК-557 плотник Саламов ГIазмахьма, отделочникаш Сапаева Тимирас, Темиров Авали, Нясарфин ПМК-432 гIишлонхой Ленина орден лелаю Местоева ПаьтIимат, Албогачиева Розат, Богатырева ПаьтIимат, ПМК-920 отделочникий бригадир Ступникова Валентина, ПМК-921 отделочникий бригадир Чимаева Iабия, кхы дуккха бараш. Юкъера лаьрхIача шоай сменки нормаш 150 процентал чукьнахьа кхоачашъьиц цар.

* * *

Грозненски консервни заводе 1981 шера чотах къахьегаш 19 болхло ва. Царех ба упаковщица Борщак Раиса Николаевна, забивщик Исаев Изуди, резчикаш Гриценко Людмила Николаевна, Реунова Любовь Александровна, кхыбараш. ХIанзалехьа дукха хIама ца эшшаш пхе шера задани кхоачашъяь воалаш кхы а цхьа болхлo ва заводе.

* * *

«ХIара баьхa денна—дикала Эшаш» яхача девизагIа яхь йоаржйьча Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене бIаьш болча гIишлонхоша дош деннад пятилетка задани В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхачалехьа кхоачашъе. Царех дуккхабараша шоай дош хIанзале кхоачашдаьд, масала, шин бригадо дикка тIехкхоачашъьй гIишлон-монтажни балхаш дара иттлагIча пятилетка задани. Царех цаI я СМУ-7 Никишин Юрий Федоровича кулгалдеча комплексни бригада коллектив.

ТIайоагIача пятилетка календарагIа къахьегаш ва управленера 260 гIишлонхо. Уж ба СМУ-6 бетонщица Сапалиева Эрна, СМУ-1 каменщикаш Жигирханов Эмали, Стерчков Дмитрий Иванович, ПМК-155 газосварщик Дьяченко Павел Евдокимович, кхы дуккха бараш.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

ПХЕ ШЕРА ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБАЬБ

Укх деношка боккха къахьегама толам баьккхаб Старогрозненски технологически транспорта управлене коллективо. В. И. Ленин ваь 110 шу дизара сийна шоаш тIайпа социалистически декхараш хамая дукхха хьалха тIехкхоачаш а деш пятилетка задани кхоачашъярах рапорт деннад цо.

Тонна-километраш яра пхе шера план 102,9 процент кхоачашъьй, цу юкъа лийрхIачул совгIа дIайихьай 7863 эзар совгIа тонна-километр. Декхарашка дIаяздаь хинначул дикка дукхагIа къахьегама овсарле лакхъяьй, мукъ дIа-юха кхазьарга дIадохийтар чухьнахьа даьккхад, доагора-смазочни материалаш кхояьй.

ХIаьта В. Ф. Смоле, Н. Ш. Вахабова кулгалду водителий бригадаш, М. К. Федоров, А. А. Фуиков керте латта машинистий подъемникий бригадаш, токарь А. Н. Краснов, слесарь Н. А. Аксвнов, иштта дукха кхыбараш тIадоагIача шера чотагIа къахьега болабенна тоьал ха я.

С. МАИСИГОВ.

ЛИЙРХIАЧУНГА КХАЬЧАБ

Дика аьттув боалаш дIадоладьд Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене гIишлостьара механизаце управлене коллективо иттлагIча пятилетка тIеххьара шу. Январь, февраль беттай планови эздаиеш дикка тIехкхоачашъяьй цо.

В. И. Ленина 110 шу дизара юбилейга къахьегама совгIаташ а кийчдаь накъаяха лаьрхIа я цар коллектив. Управлене дукхача механизатораша шоашта декхараш тIаийрад пхе шера задани баьтче юбилей хьатIаотташ кхоачашъяь йоахаргья аьнна.

Шоай дош чIоагIа долга хьахайтад хIанзале а царех цхьабараша. Укх деношка 50 совгIа механизатор ва укхаза цхьайтталагIча пятилетка чотагIа къахьегаш. Царех ба механизатораш Т. А. Самойлов, И. Г. Тарам, Ф. П. Белогорцев, А. В. Конарев, кхыбараш.

Къаьст-къаьста болхлой меттел, цхьайолча участкай коллективаш а герга я шоаш лаьрхIачунга кхача. Царех я коммунистически къахьегама коллективаш яха цIи лелаю №№ 1, 3, 6, 8 йола участкаш. 22 апрель хьатIаоттalехьа пятилетка кхоачашъярах рапорт дала дага я цар коллективаш а.

ХУРГБОЛЧА ХЬУВКЪАМА ДУХЬА

Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза кхаш леладераша, механизатораша хIанзале кхашка дIадихьай 4500 тонна совгIа органически удобренеш, планагIа дIалхьа езаш хиначул 300 тонна дукхагIа.

Кхашка органически удобренеш тесса лаьрххIа вIашагIъелла отряд я. Балха нормаш кхоачаш ца еш цхьаккха вец цун коллективе. Оасипе болх бу механизатораша Хаджиев ТIаусен Баьтиев ХIаронеи.

Гурахьа дата, доакъара лаьрхIа дIашийнача культураштa минеральни удобренешца подкормка еча дика къахьег отрядерча механизатораша къаьстта а Бажиев Паьус, Мажиев Висита.

Йоахко яьй боахаме бIаьсти ювча культурай фу кийчдара а из дIадувча боарамга дIаяховчадара а. Масала, плата лаьрхIа дIаюча культурай: генарий, шекара свеклай, баьцадаарий фу цхьоалагIча классах да.

Боккха теркам тIабахийтар цу боахаме укх шера юрта боахама техника бIаьстах балхашта кийчъяра. Трактораш, тIехьаювзаш йоли инвентарь хана хьалха—18 феврале тоаль яьккхай.

Из толам баккха геттара дохкхи новкъостал дир сварщика Бажиев Бешира, слесараша Хаджиев Сапилеи Бариев Iадрахьманеи, мастера-наладчика Хасиев Iаладинеи, кхычар.

Х. МАГОМЕТОВ.

ОБЛАСТНОЙ ПРОФСОЮЗНИ КОНФЕРЕНЦИ

Селхан Грозне, В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце хилар профсоюзий XI Нохч-ГIалгIай областной союзий юкъара конференци.

Конференце профсоюзий Нохч - ГIалгIай областной совета балхах отчетни доклад йир облсовпрофа председателя **О. С. Беляева**.

Ревизионни комиссе балхах отчет йир цу комиссе председателя **М. П. Троинас**.

Отчетни докладаш ювцаш прениешка къамаьлаш дир: **В. Н. Зубнова**—мехкдаьттан газовни промышленноста болхлой профсоюза обкома председателя, **В. Я. Зелимханова** — Урус-Мартанов с к и района Мичурина цIерагIча совхоза директора, **Н. И. Брызгунова** —«Красный молот» завода мехкдаьттаапаратурни цеха комплексни бригада бригадира, **Л. И. Блиновас** — «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьтта доахача оператора, **Р. Г. Гойгова** — гIишлошъечеи гIишлон материалий промышленностеи болхлой профсоюза обкома председателя, **М. А. Мамаева** — Нохч-ГIалгIай респотребсоюза председателя.

Конференце къамаьл дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIча секретара **Л. Д. Магомадова**.

Конференце балха юкъе дакъа лоацаш бар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. Х. Боков**, республика Министрий Совета председатель **М. А. Керимов**, КПСС обкома секретараш **М. А. Дорохов, М. О. Буаурганов**, химически нефтехимически промышленноста болхлой профсоюза ЦК председатель, ВЦСПС член **Н. П. Светцов**, ВЦСПС оргинструкторски отдела инструктор **Б. Я. Голикова**.

Конференце хержар облсовпрофа, ревизионни комиссе керда состав.

Организационни пленумо облсовпрофа председателалла хержар **О. С. Беляев**, облсовпрофа секретараш хержар **Б. Х. Альмурзиев**, **М. Э. Баймурадови**, общественни хьисапе болх бергболаш облсовпрофа секретаралла хержар **М. Я. Бахаева**.

Ревизионни комиссе председателалла хержар **И. П. Троина**.

Нохч-ГІалгІайчене Советски Іаьдал этта 60 шу дизарга

Укх шера апрель бетта 60 шу дуз Нохч-ГІалгІайчене Советски Іаьдал этта. Исторена дукха ха яц из. Баккъал, вай республике хиначу хувцамашка диллача бІаьшерашта нийса я. Цхьан хана паччахьа Россе геттара тІехьайиса йист хиначу Нохч-ГІалгІайчено цецдаллал доккхий толамаш даьхад халкъа боахам, культура, искусство дегІайоалаеча. Мехка дукхача городашка, доазол декъа дика йовзаш я вай предприятеш тайп-тайпара продукци: мехкдаьттахимически, машинаш еча промышленносто, кхыча доакъоша арахецар.

Дешар-йоазув хоуш наггахьа саг мара кора ца воагІаш хиначу вай республике тахан болх беш я бІаьш школаш, университет, мехкдаьтта институт, техникумаш, итташ училищаш.

Халкъа боахама дерригача доакъошка болх беш ба лаккхера дешар дийша эзараш гІалгІай нохчий. МаІача низа нийсса дешаш а къахьегаш а ба вайнаьха кхалнах. Тахан уж ба лораш, инженераш, хьехархой, Іилман болхлой, артисташ.

Советий Іаьдал эттача шерашка кердадоаллаш яьхай культуран искусстван болхлоша.

Из дерригa а де вай вІаштІехьдаьннад Коммунистически парте цахаддаш йоахо ярах, сийлахь-доккхача эрсий, вай мехкарча кхыча халкъаша вежарашха новкъостал дарах.

Нохч-ГІалгІайчене Советски Іаьдал этта 60 шу дизара накъадолхаш тахан деиз редакце лерхІ республика экономике, культуре, искусстве, наьха вахаре хиначу тамашийнача хувцамех дувца.

Тахан оаха кепатох цу тайпара хьалхара материалаш.

БІАЬХЕИ СИЙ ДОЛЕИ НИКЪ

Нохч-ГІалгІайчене Советски Іаьдал эттача шерашка хьаьнннай боккха лоархІам бола машинаш юи металлообрабатывающи промышленность.

БІарччача республика арахецча еррига продукцех машинаш ечен металлообработкан промышленносто 14 процент продукци лу. е 1913 шерарчул цаІи вхи эзарза совгІа дегІаенай из.

Республика машинашъеча предприятешка арахец сиважинашта цементаж ярам мехкдаьтта тІолнаш лелхийтараш йола хІанзарча хано дІа ма деххара йола насосни агрегаташ, тракторни прицепаш, автогаражни оборудовани, мехкдаьтта чакхдоакхачен мехкдаьтта химически промышленноста эша аппараташ, медицински инструменташ, трансформаторни подстанцеш, электросверлилкаш, радиоприемникаш, электрографически, затирочни, шушаш юла машинаш, кхы дукха машинаш, приборяш, аппараташ.

Іалаьмате дукха болх бу мехкдаьтта оборудованена, автомобилашта, юртбоахама техникана ремонт яра йолча заводашеи мастерскешеи.

Вай республике машинашъяра промышленность хьахилар дувзадениа де мехкдаьтта промышленность дегІаахарца. Из хьахила йолаеннай кхоазткъе итт шу хьалха. 1896 шера Грознел арахьарча шаьрача ара хьалийр чони цІастен лоаладу завод. Цига хьаеш яр віалла а чоалхане йоаца мехкдаьтта оборудовани, еш хинна ремонт а чоалхане яцар. Предприяте веррига а къахьегаш хинар 30 болхло мара яцар.

1920 шера завода национализаци а яь «Грознефть» доалахьа дІевлар из.

Ремонтни балхаш деш мара ца хинна завод хьалхарча пятилетне мехкдаьтта промышленноста эша продукци дукха арахеца йолаелар. Тишача, къаьнача зданешта метта хьалйир керда корпусаш, завод Іалашъеш яр дикагІйолча оборудованеца. Пятилетка чакхйовлача хана заводе арахеца продукци 1913 шераца нийсйича кховзткъазза дукхагІа хилар.

Завода реконструкци ярехи, цига керда цехаш болх бе йолаллийтарахи Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом хиллале хьалхарча шерашка арахеца йолайир укхаза чоалхане мехкдаьтта оборудовани, царех я цементировочни агрегаташ, грязеви насосаш.

Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом лаьттача шерашка «Красный молот» заводе кийчдеш хилар тІема эша герa, ремонт йора танкаштеи бронепоездаштеи.

Йовзаргйоацаш хувцаеннай завод тІом чакхбаьнначул тІехьагІарча шерашка. Болати чони лоаладеча, мехкдаьттааппаратурни цехий, гІона йолча цехий керда производственни корпусаш хьалъяьй. БІаь совгІа хІанзара оборудовани дІаоттальй, цу даькъе цхьайола уникальни станокаш а йолаш, заводе болх беш я йиъ метрга кхаччалца диаметр йолча пхонашта штамповка яра йола боккха низ бола гидравлически пресс.

ХІанз «Красный молот» завод вай мехкарча мехкдаьттапромысловни мехкдаьттахимически оборудовани арахецача керттерча предприятех цаІ я. Скважинашта цементаж ярам мехкдаьтта тІолнаш хида лелхийтараш йола укхаза кьаю агрегаташ Советски Союзен доазол арахьарча мехкашнеи чІоагІа лоархІаш я. Мехкдаьттакошта дика йовзаш я йоккха овсарле йола буровой насосаш, роликовтулочни зІанараш, мехкдаьтта чакхдоахача промышленноста лаьрхІа йола чоалхане аппараташ.

Укх тІеххьарча шерашка заводе арахеца йолаьй 50 совгІча тайпах йола керда машинаш оборудовании. СССР-е духхьашха хьалъяьй «Красный молот» заводе скважинаш чІоагІъе лаьрхІа 500 атмосфер низ лоаш йола задвижкаш латта фонтанни арматура. Дунен дикагІйолча стандарташта юкъелхай из.

ДІахо а шерлуш латт завод. Хьалъяьй керда инженерни корпус, фонтанни арматура арахецара йола йоккха цех.

Республикерча машинашъеча предприятешта юкъе къаьнагІчарех цаІ я «Автоспецоборудоване» яха опытно-экспериментальни завод. Вай мехка чІоагІа хоатташ я укхаза арахеца изделеш, иштта уж дІайохийт доазол арахьарча 36 мехка.

Предприяте арахецача продукцех керттерьар я соронатоини прессаш, тайп-тайпара мовхьаш хьалъйдеш дола гаражни гидравлически цІарацІураш, чархаши рессораши тІера хьалхара йола тележкаш, легковой автомобилашта лаьрхІа двухстоечни подъемникаш, мовхьаш хьатІатехадеш йола устройствыш.

1969 шера вай мехка духхьашха цу заводе арахеца болайир легковойи грузовойи автомашинашта лаьрхІа керда подъемникаш.

1910 шера «Русский стандарт» яхача акционерни общества хьалъяьча йоккха йоацача механически мастерскех хьахиннай хІанзара «Нефтехимзапчасть» яха завод. ХІанз из йоккха предприяти я, укхаза арахец мехкдаьтта чакхдоахача промышленноста эшаш йола запорни арматура, тайп-тайпара аппараташ.

Ах бІаь шу совгІа за я «Трансмаш» завод болх беш йола. Цо арахец тракторни прицепаш, водонапорни башнеш, хІаьта цу тІеххьарчарех чІоагІа пайда эц юрта боахаме хьайбай помещенеш хьалъеча.

Республикерча мехкдаьтта доаха промышленность сиха дегІаахарца дувзадениа цхьайола специализировании предприятеши мастерскеши хьалъяьй.

Ткъаь итт шу совгІа за я «Грознефть» объедиение мастерской базех віашагІъелла Грознески автотракторорормонтни завод боля беш йола. Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом чакхбаьнначул тІехьагІа эксплуатаце дІаеннай Грознески ремонтно-механически, электромеханически, «Грозэнерго» Центральни ремонтно-механически заводаш, контрольно-измерительни приборий мастерскеш, «Металлист» завод, кхыдараш.

Къаьстта чІоагІа дегІаеннай республикера машинаш ю промышленность укх тІеххьарча ткъаь шера. Болх бен йолча предприятешта реконструкци яларал совгІа, хьалъяьй йоккхий машинаш ю заводаш — Грозне, Гудермесе, Аргуне, Назране.

1962 шера деиз город Назране болх беш я «Электроинструмент» завод. Цхьа эзар совгІа саг ва укхаза къахьегаш, царех ахаш гІалгІай кхалнахи мехкарийн ба. Шерагара шерага низ болаш йоагІа завод, дукхагІа хул арахеца продукци, укхала къахьегаш бола нах.

Город Аргуне хьалъяьй «Пищемаш» яха йоккха завод. Цига арахец шуцаш юла машинаш, чхьагІаре лаьрхІа йола болата емкосташ, из продукци республикал тайша арахьа йовзаш я. Заводе къахьегаш дукха ба дуйна гопахьарча юрташкара кагирхой.

Йоккха предприяти я Грознера машинаш ю «Электроприбор» яха завод. Электрически приборашi шарикови авторучкаши арахецпашехьа а арахеца йолаьй инженерни управленчески болхлойи къахьегама механизаци яра йола аппараташ. Тахан укхаза хьаю вай мехка чІоагІа хоатташ йола ротационни электрографически машинаш. Итташ копировальщицаша беш бола хала болх кхоачашбу царех хІаране.

Республикерча машинаш еча заводех эгтара къонагІйолча предприятеех цаІ я Гудермесски медицински инструменташ арахеца завод. 1965 шера мара болх бе йолаеннаяц из. Шерагара шерата дукхагІа низ болаш я продукци арахецаш а хьаноагІа къона завод.

Сиха дегІаннхай машинаш юи металлообработкан промышленность иттлагІча пятилетка шерашка. Халкъа боахама цу даьнъа продукци 1975 шера арахецаш хиначул 1979 шера 28 процент дукхагІа хилар. Цу юкъа мехкдаьтта аппаратура арахецар—17 процент, цементировочни агрегаташ кийтъяр —17 процент, насосаш — 16 процент, электрографически аппаратураш — 7 процент, электроинструменташ арахецар 15 процент дегІаденал.

Нохч-ГІалгІайчен предприятешка керда машинаш, аппараташ, оборудовани, изделеш хьаяр болхлой, инженерийн техникийн кулгех дайина беркат да. Царех ба шоай вахарера итташ шераш производствани дІаденна бола къахьегама ветеранаш.

Республика машинаш еча промышленностерча дукхача болхлошта заданеш толаме кхоачашъеш хиларах сийнай СССР орденаши медалаши.

Машинаш ечен металлообрабатывающи предприятешка тоъал дукха мероприятеш чакхъяьхай технически прогресс яра, арахеца продукци дикагІа хилийтара тІаерзаяь. Караерзаьй 90 тайпара керда машинаши оборудовании, приборашi аппараташи. Паччахьалкхен дикала Знак хьожаяьй 30 тайнарча изделешта.

1979 шера цхьоалагІча июлага кхачалехьа машинашъечен металлообработкан предприятешка оттаьй 38 механизированни поточни линин.

ЧІоагІа дегІабенаб рационализаторски изобретательски болам. Масала, «Красный молот» заводе 160 изобретатели рационализатори ва хаддаза творчески къахьегаш.

ТІехь тІайоагІача хана къаьстта чІоагІа терио ергъа машинаш еата укх лостамагІа дегІадоаладара: керда специализированни заводаши цар филиалаши хьалъяр, реконструкци а еш, болх беш йола заводаш Іалашъергъа кердача техникаца, цар специализаци шерлуш латташ хилар ларде а дувцаш, эргахоахаргъа производственни структураш, концентрации специализация ергъа гІона йолча производстваштеи служебаштеи, мукъа къахьегама ресурсаш йолча районашка керда филиалаш а ехкаш, цар чотагІа болх беш йолча заводашкара цхьайола производстваш дІаера йоахаргъа. Грозне хьалъе лаьрхІад прибораш ю завод, хІаьта Урус-Мартановски, Ачхой-Мартановски, Малгобекски районашка хьалъергъа 10 — 12 эзар саг балха дІаотта йиш йола филиалаш.

ДІахо а дегІайоагІаргъа Грознески «Промавтоматика» яха Іилман-производственни объединени. Іилман-производственни, опытно-конструкторски проектни балхаш шозза дукхагІа дергда, вешта аьлча, Іилмни балха юкъе даьккха лоацаш бараш дика дукхагІа хилийтаре мел эшар хургда вайцига. «Оргтехника» производственни объединене Грознески «Электроприбор» завода шоллагІа аргІа хьалъергъя, цо торо хулийтаргъя арахеца электрографически, копировально-множительни оборудовани дукхагІа хилийта.

Городашка Назранеи МагІалбикеи хьалъергъа промышленни предприятей филиалаш. цар шера арахецаргъя 10 миллион сома маьхна продукци, цхьа эзар саго болх бе йиш йолаш хьалаш а Іалашдергда. Грознески радиотехнически завода шоллагІа аргІа, бувзама цехаши филиалаши хьалъе лаьрхІад. Серноводске хьалъергъя метизаши штамповании изделешн арахецаргйола филиал. Гудермесски завод шер а яь. цига сера медицински инструмен арахеца продукци пхезза дукхагІа хулийтаргъя. «Союзавтоматстрой» ВНПО опытно-экспериментальни заводе инженерно - лабаторни и производственни корпусаш хьалъярца цига арахеца продукци шозза дукхагІа хургъа.

«Красный молот», ГРМЗ, экспериментально - механически кхаь завода базе производственни объединени віашагІйоллилга дувцаш да. Цо торо хулийтаргъя къахьегам дикагІа віаштІехьбаккха, мехкдаьттапромысловни мехкдаьттахимически оборудоване технически боарам айбе, производства эффективность лакхъе.

П. ГРЕБЕНЩИКОВ,
Нохч-ГІалгІай статуправлене начальник.

Дукхача хана деиз ший дикача гІуланкхашца республике йовзаш я Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» завода коллектив. В. И. Ленин ваь 110 шу дузача дента кхачалехьа пхе шера план кхоачашъяра йола инициатива а эгтара хьалхарчарца хьал лаьцар цо. Итташ болхлой ба укхаза хІанзалехьа иттлагІча пятилетна задани толамца кхоачашъяь. Царех ва шоллагІча цехерча токарий бригадир Янков Павел Петрович, цун бригада токараш, коммунистически къахьегама ударникаш Жмакин Виктор Еремеевич, Кузьмин Владимир Михайлович. Шоай тамагІа а долаш продукци кийчъеш ба уж.

Уж санна бараш кхы дукха а ба цу цехе. Цудухьа віаштІехьдаьннад цун коллективa хІинзле диъ шерей ах шерей задани кхоачашъе. Укх шера январь бетта совгІа цу хана хиначул 7.8 процент лакхъеннай цеха коллектива къахьегама овсарле, 16 процент дукхагІа маьхала яьнхай товарни продукци.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) токарий бригадир П. Янков, токараш В. Кузьмин, В. Жмакин.

И. ПЛИЕВА сурт.

Тиъо шу гарга ха мара яц ГІ. Ахриева цІерагІа йола назрановски «Электроинструмент» яха завод болх бе йолаенна. Цу шерашка дукха дика хІамаш карагІдаьннад завода коллективана. Юххьанца эшача профессех болхлой йоацаш хиннача заводе хьалхийнаб башха-дика говзанчаш, инженерно-технически болхлой.

Цар говзача кулгаша кьаю массех тайпара йола электросверлильни машинаш. Уж вай мехка а доазол арахьарча дукхача мехкашка а дика йовзаш я. Царех цхьачарна паччахьалкхен дикала Знак еннай.

Яхье хьалха лаьттача болхлоех цаІ ва автоматчик Колоев Іабдул-ВоахІаб. Сменни нормаш даим тІехкхоачаш а еш, ше мел кийчъю продукци дикен тІехдикен мара хилийтац цо.

СУРТА ТІА: автоматчик І.-В. Колоев.

И. ПЛИЕВА сурт.

МАШИНАШЪЕЧЕН МЕТАЛЛООБРАБОТКЕН ВАЛОВИ ПРОДУКЦИ ДЕГІАЯРА ТЕМПАШ

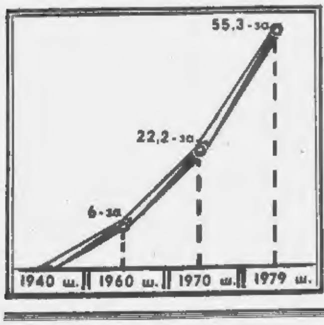

МАШИНАШЪЕЧЕН МЕТАЛЛООБРАБОТКЕН КЕРТТЕРА ПРОИЗВОДСТВЕННИ ФОНДАШ ДЕГІАЯХКАРА ТЕМПАШ

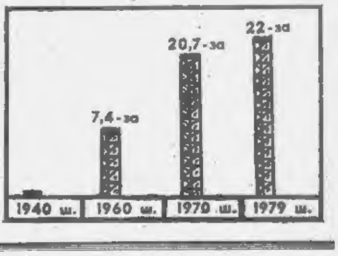

ДОГ ХЬЕСТА ХУВЦАМАШ

Парте XXV съезда, КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленума решенеш, иттлагІча пятилетна заданеш кхоачашъяра тІехьа лоаттибу къоасам сийбеннача хана нийсделар хІанз союзни, автономни республикей Лакхехьарча, моттигерча Советашка даь дола хоржамаш. Хоржамаш хулача дениа локкхагІа къахьегама совгІаташ кийчдера йола социалистически яхь шерра лаьржаяр. 25 къамах бола нах чуболхача райоерча берригача къахьегамхоша даькъ лоац цига. Еррига йоккхий а кагий а коллективаш духхьал цхьа уйла еш яр — хьалале йоаккхилга.

Шо-шоай меттел, коллективай, ерригача района сий доакхаш ба механизатораш эрсе Тепченко Михаил, гІалгІа Коригов Султан, ший пятилетка соахка кхоачашъяь йола доярка черкешенка Кортоева Абидат Даудовна, бурув тохара балхий управлене начальник Темираев Сослан Акерович — хІире, кхыбараш. Шоай гІулакх дика довзарца, дезарца, къахьегама тІера, кердадар лохаш хиларца белгалбаьннаб уж.

ИттлагІча пятилетке промышленни юрта боахамех предприятешка лакхбеннаб техника кийчъяра боарам. БІарчча район чулоацаш лоархІам бича 20 миллион сома маьхна дегІаенай керттера фондаш. Цудухьа 1979 шера планал совгІа 782 эзар сома маьхна тайп-тайпара продукци елар района промышленни предприятешна.

Пятилетка дийлагІча шера план промышленносто толамца кхоачашъяр цІаьхха хинна хІама дац. Диъ шера планал совгІа яьккхай 2 миллион совгІча сома маьхна продукци, планах лаьрхІа хинначул совгІа пайда баьб 2.5 миллион сом.

Белгалара хувцамаш хиннад юрта боахаме а. Керттерча даькъе «Малгобекски район экономически социальни дегІайоалаяра де дезарех» КПСС Нохч-ГІалгІай обкомои НГІАССР Министрий Советои Іаийца соцам кхоачашбарца дувзадениа да уж. Керда 3 совхоз хьаяьй районе, віашагІъехнача Госкомсельхозтехника, «Сельхозхимиля» яхача объединенеша боккха хувцам бир совхозий болхлой техникаца дикагІа Іалашбора, хьадир кхашкеи хьайбай боахамашкеи удобренех, химикатех, кхыдарех дикагІа пайда эцаргбола хьалаш. ХІанз 30 миллион сома маьхна я совхозий керттера фонд, 1975 шера хинначул 1.7-аза дукхагІа. 1985 шерага лоархІам бича шозза дегІабенаб энергетически низ, 2.4-аза лакхъеннай хІара болхлочун энерговооруженность.

Соахка тІехкхоачашйир паччахьалкхенга дуах, шура, тха, фуаш, ялат, баьцадараш, сом, бахчевой культураш йоахара планаш. Цу толамех доккха дакъа доал юрта боахама производстве социалистически яхье котаповаш яьхарий.

Соахка юкъера лаьрхІача 15 процент хьувкъам алсамбаьккхача механизаторашкара дІайолайича баккъахьа кургъа района дикагІболча болхлой цІераш. Царех ба городской а юртий а Советий депутаташ Тепченко, Халин, Коригов, Мартазанов, Келигов. Социалистически Къахьегама Турпал лурчагІа хІара 100 жийна тІехьа 143 Іаьхар кхебаь вола Бахмадов Мады. ХІаьта соахка а 138 Іаьхар кхебе віаштІехьдаьннад цун. ХІара кхоабача Іаттагара, заданеш гаьнна тІехкхоачаш а еш, 2300 килограмм шура яькхар Вознесенски станcoвета депутата нов. Исаевас.

Боккха ялата хьувкъам чубера «Ингушский», «Кавказ», ГІ. Ахриева цІерагІча совхозаша. ХІаьта дуккхаза а шоаца яхь ледаерел хьалхайиннай уж коллективаш.

Къахьегамхой могашалла, хьаштий, культура йоахо еш я Советаш. Йоккха я тха нах чубахача цІеной фонд. Духхьал укх тІеххьарча кхаь шера районе хьаллаьд 30 эзар совгІа квадратни метр нах чубаха цІеноц, квартираш мел эшаршица кийчъяь а йолаш. Иштта паччахьалкхея новкъосталца хьалдаь наьха шоай доалахьара цІеноа а ха районе.

Цахаддаш хоалуш, тоалуш я город, юрташ. Духхьал укх тІеххьарча шерашка наькъаш дахкара, тоадара балхашка дІадахийтад 0,5 миллион сом гарта. ДІадахача шера йиллай 22 эзар квадратни метр асфальт. Гаьнаш дІайогІаш я городеи юртешнеи. Укх тІеххьарча шин шера дІаегІай 50 эзар сома маьха гаьнаши кІотаргаши.

Газ чуйилла да 60 процент совгІа дола нах чубаха цІеноц. ДІадахача шера газ чуйиллай Долакоа, кхыча йоккхийча юрташка. Иштта дукхача юрташка хий чудилла а віаштІехьдаьннад тха. Из гІулакх боккъонца кхоачашдара Моздокера хий хьадуллаш, кхы цхьаькха а водопровод юллаш да тхо.

Укх тІеххьарча шин шера 4.5 процент дегІаенай товарооборот. Цу хана 42 автомашин ехкай район ОРС тиканшкеи гІолла бахача нахага. 50 процент дукхагІа ехкай мотоциклаш, холодильникаш — 4,3 процент.

Пятилетка дІадахача диъ шера промышленносте — 35 процент, совхозашка 15 процент алапеш тІаккхийттад. Иштта лакхденнад кІезига нидаьрашта а алапеш.

Школе дешаш е деша даха ха йоацача учрежденешка бераш доацаш нагахьа деза бац районе. Берашта эпапашта паччахьалкхено 500 эзар сом лу, цар даьша лур 80—100 эзар сом мара доацача. 12 эзар гарга бер дешаш да Малгобекски районе. Цар дешарах кІама дала дезац берий дай. ХІаьта бераша шера дешарга 2.5 миллион сом духхьал тха районе дІадохийт паччахьалкхено. Иштта хІаранега 5000 сом паччахьалкхено дІа а дохийташ техникумашка, вузашка дешаш да тха районера бераш.

Юкъарча фондашта юкъе йоккха моттиг дІалоац халкъа уналцІено лораяра учрежденеша. Цун йоаххо яра дерригa гІулакхаш шийна дІатІалаьцад паччахьалкхено, СССР Конституце тІа дІаяздаь долчa тайпара.

Районе бахача наха дарбаш деш ва 254 медицински болхло, царех 64 специалист лаккхера дешар дийша а волаш. ХІанз тха районе болх беш я централиі, городской, районни 3 больница, тубдиспансер, 14 фельдшерско-акушерски пункт, поликлиника, юрта амбулатори, районни санэпидстанци.

ТІеххьарча шерашка шозза гаргга дукхагІа хиннаб лораш. Цулухьа лерггІа профилактически гІулакх де віаштІехьдовл бахача наха, берашта. Укх тІеххьарча 10 шера 4.5-аза дегІаенай больницешкара берий мензей фонд.

Вай мехкарча наьха мукъача хана фонд тІех - тІехьагІа дукхагІа шерлуш хилар бакъду социологашіа. ИттлагІча пятилетка шерашка геттара дегІаенай культура материальни база, хьалаьд культура керда ЦІа, киноплощадка, берий аттракцион. Духхьал укх тІеххьарча шин шера 60 эзар экземплярага дІанхоачаш дегІаенай библиотекай книжни фонд. Лакхъеш я культучреждений балхахой къахьегама говзал.

Хоуш ма дий, Советски Іаьдал даллале МагІалбике а юрташка а цхьаккха школа, нагахьа дешар хоуш саг хина ца хилар. 24 дийнахьара, 4 сайрайнара, иштта очнозаочно дешара школаш а я хІанз тханцига. ДІадахача шера хьалъаь яьнха 324 моттиг йола школа. 298, вешта аьлча берригех 53 процент, лаккхера дешар дийша преподавателаш ба, иштта болх беш а дешаш а барашта новкъостала лаьрхІа 9 дешара - консультативни пункт я районе.

1979 шера юкъерча школашкара дийша ваьлначa 850 сагах 87 деша вахав лаьрххІача дешера заведенешка, цу даькъе 44 — вузашка, 200 совгІа болх беш ва юрта боахаме, 100 совгІа — промышленносте, тІишлонъеча, кхычахьа.

Шоай дикагІбола къонташ, мехкарий халкъа депутатий Советашка депутаталла хержаб района къахьегамхоша. ХІаране кхыбараш харжа а ше харжа хила а бокъо йолаш хоржамаш дара боккъонаш массане юкъара йолга, вай мехкара Іаьдал боккъонца халкъа демократически долга, Советаш боккъонца халкъа йолга кхы цІаькха а хьахьекхар моттигашкарча Советашка даьча хоржамаша.

З. ЯНДИЕВА,
Малгобекски горисполкома председатель.

ІИЙНЕ БАГІА ІЕМАБАЦ...

Кхоъ шурий-товарни ферма я Ачхой-Мартановски районе «Лермонтовский» совхозе. Царна юкъе аьржача яхье уйх тІеххьарча ворхІ-бархІ шера хаддаза хьалха йолаш хьайоагІа Янурсаев Іале кулгалду шоллагІа яр. Масала, соахка шера план 2000 йолаш хІара кхоабача Іаттагара 2175 килограмм шура яькхар цуи къахьегамхоша.

Ийъ помещене леладу ферме доахни. Іаьсий, дулха кхоаба хьайбаш. Чура кхо, вувхаш арайоахаш, доакъар дулдаш ду балхаш механизмай новньосталца чакхдоах хьайбаш латтача ерригача корпусашна. Детташ дола доахан, хІаьта уж 418 да, шиъ помещене латт. Церех хІаране чу хий дІоахдара, бома беттача хана, хиланза баргбоаца гІирс лоттабарё доаркашта цхьацца цІа хьакъьастадаьд. Доахан деттара гІирс кийчбеча хана паргІатта болх бе йиш хул доярнай чухьа массе хана йІайха йолаш. ХІаьта мукъа болча хана цІеча уголоко саккъерза цар. Укхаза да цу гІулакха мел эшар: керда газеташ, журналаш, тайп-тайпара ловзараш, телевизор, радиоприемник.

Эша литература а долаш хоза кийчъяьй атонста, хьайбаш леладечун уголокаш. Лоацца аьлча, дика вІаштІехьдаьхад ферма къахьегамхой балха а салаІара а хьалаш.

Барт тайпа, цхьоагІо йолаш коллектив я ферма яр. КІезига бац цунна юкъе йоккха балха опыт Іоаяь, дика къахьегарах орденашца, медалашца белгалбаьха, районе а республике а цІи хеза нах, масала: доаркаш Садулаева Деши, Дибирова Зура, Довлетмурзаева Тумиша, Алаева Бирлант, Іаьсий леладеш йола Арсанова Арубика, бежа Іуй Дубаев Лечи, Тушиев Хьамзат, дукха кхыбараш. Цар шоай говзал дІа а луш болх бе Іомабаь, хІаьта хІанз боккхагІа болчарел тІехьа ца бусаш къахьегаш къаьбоагІа дукха къона зьайбаш леладераш я ба. Масала, доярки Сербиева Курбика. План 1900 йолаш хІара кхоабача Іаттагара 2448 килограмм шура яькхар цо соахка. Кхы а дикагІа къахьег укх шера. Ферма доаркашта юкъе яьржача социалистически яхье январь бетта ферме шоллагІа моттиг яькхар цо, хьалха Садулаева Деши мара ца йоалийташ. хІаьта укх февраль бетта цул а хьалхаьннай. Цуи сийна арахийца яр цІеча уголоке хьалтеха яьлла «Молния». Иштта овсаре къахьегаш я цуи зІамагІа йола йиша Зина а.

Баькъда, яьккха шура дІаязъеча журнала тІа хьежача нецаьлар со. Иштта дика балха хьалаш, барт тайпа коллектив, хьаьнала къахьегаш дукха нах болаше а соахкарчул дика кІезигагІа яр укх февраль бетта йоаккха шура. 3 феврале денз лоакъеза йолеенна из. хІаьта цул хьалха йоаккхаш хиннар соахкарчул дукхагІа яр.

Фуд цуи бахьан? — хетт аз ферма зоотехникага Ольгуреев Юсупага.

Февраль бутт тІакхачалца Іаи замалахьа оуттайчаш рационага хьежжа кхабар оаха хьайбаш. Цу юкъа йоаккхаш хинна шура соахка хиначул дукхагІа а яр. Цхьабакъда, дІахо а иштта кхабеча хьайбаш Іаикера лела доакъар а доацаш дусаргдар тхо, совхоза планал дукха кІезигагІа из Іалашдаь хилараш. Цудухьа совхоза директора приказагІа хІана рационагІа доагІачул кІезигагІа лу доакъар. Из бахьан долаш лохъенай шура а, — аьлар цо.

Ферма заведующе кабинете хьалтеха доалл директора приказ. Цуига хьежжа Іаи замалахьа рационагІа доагІаш долчох ах мара доакъар лац хІанз хьайбашта. Масала, силос. Дийнахьа рационагІа цхьан Іатта еккъеи мошен 30 килограмм лла езача 15 мара лац из хІанз, цхьабакъда, барда хьалха саццна тел хьейбашта.

Мишта тІаэц шоана, доаркашта юкъе пийсленна хьал, кхоачамбоацар? — аьнна шийга хьаттача:

— Тоъам хиллалд доакъар дац, яхаш кулгалхой бехке а беш, дукха хало ца еш болх а беш Іе мегар укх хьалашка цхьабараш. Тхо иштта дагІа Іемадац. Тхоай ний дІакхоачар ду оаха тхоашта хьалуча доакъарах ма хулла дукхагІа пайда эца гІерташ, хІаьта цудухьа пачхахьалкхен плачах а доархІаду. — йоах Сербиева Курбикас.

Доакъарах пайда эцара йоаккхо ю укхаза. Масала, барда. Хьалха шортта дІадала доакъар хиннача хана, деттача доахана а дахка кийчденнарашта а цхьатерра лора из, хІаьта хІанз алхха деттачарна мара лац. ХІана? Дахка кийчденнарашта дукха пайда бац бардо, хІаьта деттача доахана лу шура тІа кхетийт.

Барда кийчбеш цех я совхозе. Боахамз халкъа контролераштa гучаданнадар цигъа из кийчбеш технологета хьежжа цунах эша доакъар ца тохилга. Цу тайпара кхоачамбоацар кхы шийс ца лилийтар духьа хІанз хІара дийнахьа графикагІа цехе бееча балха гІахьожам лоттабеш хул фермай заведующеш, керттера специалисташ.

Доккхий декхараш латт укх шера цу ферми коллективана хьалхашка. Масала, цо дош деннад шура яькхарен пачхахьалкхенга йоккхарен пятилетка планаш керда Конституци тІаийцача дийнахьа — 7 ноябрее укх шера план 7 ноябрее кхоачашъе.

ХІанз, цхьан юкъа хала дале а, шоаш лаьрхІар чакхдоаккхаргхиларах бІубенна ба ферми къахьегамхой.

М. ХАМАТХАНОВ.

ЛЕНИНГРАД. В. И. Ленина ваь 110 шу дизара баха ма боагтІара накъабахара яхье а баьнна «Пролетарски завод» яхача производственни объединене 600 гаргга къахьегамхочо шоай яхе шера ладанеш 22 апреле кхоачашъе лаьрхІад.

Доккхий экономически хьоккхамаш долаш чакхдаьккхад объединене дІадаха шу. Ханал хьалха кхоачашъяьй пятилетка дикъ шера план, ханал совгІа арахийцай 300 эзар сом гаргга мах бола продукци. 1980 шера объединене коллективо кхы а доккхагІа доазонаш даха лерхІ.

СУРТА ТІА: танкера винт вІашагІйоллача.

Н. БЕРКЕТОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СОВГІАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

СССР мехкдаьтта чакхдоахачи мехкдаьтта химически промышленноста Министерства «Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене мехкдаьтта чакхдахара йола комплекс хьалъеча эттара дикагІа белгалбаьннача болхлошта СССР орденаш медалаш яхарах дола

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене мехкдаьтта чакхдахара йола комплекс хьалъеча толамаш дахарах лайла:

КЪАХЬЕГАМА ЦІЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Астахов Михаил Сергеевича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене каменщикий бригадира.

Богаев Израил Ирагимовича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене бетонщикий бригадира.

Киселицын Федор Сидоровича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене гІишлош еча механизаци яра управлене бульдозера машиниста.

Никишин Юрий Федоровича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Хамидова Асет Дудаевнана — «Монтажтермоизоляция» яхача треста Грозненски специализированни управлене изолировщицана.

Чуваев Иван Ивановича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Шихалеев Петр Васильевича — «Кавэлектромонтаж» яхача треста Грозненски монтажни управлене начальника.

ХАЛКЪИИ ДОТТАГІАЛА ОРДЕН

Брежнев Анатолий Фомича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене «Чечингстройтранс» яхача производственни автотранспортни объединене автомобила водителa.

Гайфутдинов Михаил Харитоновича — «Кавэлектромонтаж» яхача треста Грозненски монтажни управлене электромонтажникий бригадира.

Дудаева Таусари Мовлaдовнана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 9 йолча гІишлон монтажни управлене асфальтобетонщицана.

Кардаильский Василий Викторовича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Магомадов Леча Добачевича — КПСС Нохч-ГІалгІай обкома шоллагІча секретара.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Алейников Олег Витальевича — СССР промышленни гІишлошъяра Министерства управлене начальника заместителa.

Алексеенко Михаил Андреевича — «Центрспецстрой» Грозненски специализированни треста электросварщика.

Бедник Василий Ивановича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 6 йолча гІишлон-монтажни управлене плотника.

Гусев Борис Васильевича — СССР монтажни специальни гІишлон балхий Министерства керттерча управлене керттерча механика.

Духаев Умрана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 6 йолча гІишлон - монтажни управлене плотника.

Ершов Николай Александровича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене начальника.

Ижаев Завалу Мадаевича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене керттерча инженера.

Канарев Александр Васильевича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене гІишлош еча механизаци яра управлене экскаватора машиниста.

Куценко Виталий Александровича — КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара, гор. Грозный.

Мерцелов Николай Ивановича — «Ювмонтажавтоматика» яхача треста Грозненски специализированни монтажни управлене газосварщика.

Ольховой Сергей Андреевича — В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода керттерча энергетика.

Рыбалко Владимир Ивановича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене балхий вокхагІйолча производителa.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Аретюньянц Арам Мирзычевича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон - монтажни управлене слесарий - монтажникий бригадира.

Вибадживов Саркис Хачатуровича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене аьшкабетонни конструкцей Грозненски завода формовщика.

Баженова Лилия Алексеевнана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 9 йолча гІишлон-монтажни управлене бетонщикий бригадира.

Бобров Виктор Георгиевича — «Ювмонтажавтоматика» яхача треста Грозненски специализированни монтажни управлене газосварщика.

Евлоев Бахьаудина Закриена — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене слесарий бригадира.

Журавлева Татьяна Кирилловнана — «Монтажтермоизоляция» яхача треста Грозненски специализированни управлене изолировщикий бригадира.

Канаткин Клавдий Петровича — «Грознефтехимремстрой» гІишлон треста № 2 йолча специализированни ремонтно - монтажни управлене электросварщика.

Латышев Вячеслав Андреевича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене такелажника.

Магамедов Башир Алиевича — «Центроспецстрой» Грозненски специализированни треста изолировщика.

Малкиева Нуржана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 6 йолча гІишлон-монтажни управлене бетонщицана.

Табунков Павел Александровича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 6 йолча гІишлон - монтажни управлене монтажника.

Шубаев Евло Израиловича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 9 йолча гІишлон - монтажни управлене асфальтобетонщика.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Алиханов Абусуп Исмаиловича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 9 йолча гІишлон-монтажни управлене мастера.

Асаева Аште — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 6 йолча гІишлон-монтажни управлене изолировщицана.

Астамиров Дука Якубовича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон - монтажни управлене слесара - монтажника.

Балабайко Владимир Ивановича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене слесара.

Батаева Лидия Петровнана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене производственно - технологически комплектаце управлене отдела начальника.

Висирханов Абаз Висирхановича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене автобаза автомобила водителa.

Горникова Вера Андреевнана — «Монтажтермоизоляция» яхача треста Грозненски специализированни управлене изолировщикий бригадира.

Еремин Анатолий Васильевича — «Южстальконструкция» яхача треста Грозненски монтажни участка монтажникий бригадира.

Заплесничко Георгий Павловича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Заркахаджиев Ибрагим Абубакаровича — «Ставропольпромвентиляция» яхача треста Грозненски монтажни участка слесарий - вентиляционнийн бригадира.

Корнюшенко Василий Яковлевича — «Кавэлектромонтаж» яхача треста Грозненски участка наладчика.

Миндубаев Вазых Саматуллаевича — «Гроэгипронефтехим» института группа кулгалхочоа.

Расуева Шумана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 6 йолча гІишлон - монтажни управлене каменщицана.

Смирнов Анатолий Афанасьевича — «Ювмонтажавтоматика» яхача треста Грозненски специализированни монтажни управлене электромонтера.

Цокаев Ширвани Хамидовича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон - монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Эрзнукаев Магомед Абдул-Вагаповича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене слесара.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Бит-Шахбазов Муша Вардиевича — «Грознефтехимремстрой» яхача треста № 3 йолча специализированни ремонтно-гІишлон управлене слесара - монтажника.

Богаевский Виктор Дмитриевича — «Двигательмонтаж» яхача треста Грозненски специализированни участка слесарий - монтажникий бригадира.

Гендлаев Асхат Хасановича — «Центрспецстрой» треста Грозненски специализированни управлене автомобила водителa.

Гончаров Анатолий Васильевича — «Ювмонтажавтоматика» яхача треста Грозненски наладочни участка наладчика.

Давыденко Николай Романовича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 6 йолча гІишлон - монтажни управлене асфальто-бетонщикий бригадира.

Демильханов Ширана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене производственно - технологически комплектаце управлене болхлой бригадира.

Дунаева Іайнана — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене аьшкабетонни конструкцей Грозненски завода сварщицана.

Киселев Василий Ивановича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене газосварщика.

Манинашвили Сергей Владимировича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене «Чечингстройтранс» объединене автомобила водителa.

Петрошевский Виталий Константиновича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене гІишлош еча механизаци яра управлене крана машиниста.

Репин Николай Никитовича — «Промсвязьмонтаж» яхача треста № 7 йолча Къилбаседа - Кавказски монтажни участка монтажника.

Тищенко Григорий Давыдовича — «Кавсантехмонтаж» яхача треста Грозненски монтажни управлене слесарий-сантехникий бригадира.

Хадухин Петр Савельевича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене плотникий бригадира.

Цесарь Анатолий Константиновича — «Тепломонтаж» треста Грозненски участка огнеупорщика.

Цыганков Василий Ивановича — «Кавэлектромонтаж» яхача треста Грозненски монтажни управлене электромонтажникий бригадира.

Шевченко Иван Семеновича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 9 йолча гІишлон-монтажни управлене арматурщика.

Шутов Владимир Дмитриевича — Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене № 7 йолча гІишлон-монтажни управлене каменщика.

Эльбаум Иосиф Павловича — В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологически насосий машиниста.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1980 шу. 18 февраль.

ГІУЛАКХ ДОАЦАШ МА ЙОАЕ ЭНЕРГИ

Энергетика вай мел чІоагІа дегІакхувле а, йІовхали энергин кхом беш дІаахийтар ерригача пачхахьалкхен доархІамегІара декхар да. Доагори энергин кходара тІадерзадаь хила деза хІара коллектива, хІара къахьегамхочун низаш, белгалдаьккхад КПСС ЦК ноябрьски (1979 ш.) Пленуме.

Вай республикерча къахьегамхоша дукха болх бу электрически йІовхален энерги кхоьра. Масала, предприятешa чакхъяккха 600 совгІа организационно-технически мероприяти кийчъяьй электрически йІовхален энерги кхоьра. Шера цар луш йола экономически эффект — электроэнерги миссехк миллион киловатт - сахьати йІовхала бІаьш эзараш гигакалорий. НГІАССР КНК чакхдоаха балхаш бахьан долаш республикерча ерригача городаштен районаштен система а хинна дІаэттад халкъа тІахьожамхой шерра юкъе а оаш энергоресурсах хьурмат деш пайда эцара тІахьожам лоаттабу единии деноц чакхдоахилга.

Даьча тохкамаша дукха кхоачамбоацараш хьагучадаьхад. Масала, 1979 шера цхьайолча предприятешка моттигаш хиний доал во долаш, хьурмат доацаш энергех пайда эцеш, цудухьа электрически йІовхален энерги геттара дукха йоаеш. Дукхача предприятешна йиза кхоачашъяд электрически йІовхален энергех кхомеи рациональнои пайда эцара энергоинспекце енна предписанеш. Масала, газа йоатІачул дукхагІа зІаухийт Грозненски маькха комбинато. № 4 йолча маькха заводо, Назрановски маькха заводо. и. кх. дІ. Электрически энерги а Іалаьмате дукха йоаю № 4 йолча маькха заводе, макаронни кондитерски фабрикашка.

Электроэнерги кхоара доккхий кхоачамаш доахк трамвайни троллейбусийн эксплуатационни линеех. Из кхоеиш я вагоний тормозной системаш шоай ханнахьа кийсъярца, трамвайнии троллейбусни наькъий хьал тоадарца, водителий квалификаци лакхъярца.

Улицашка сердал хилийтара дукха электроэнерги йоаю республике. ДукхагІча хана кхом боацаш йоаю энерги улицашта, тикай витринашта, вІаштІардаьча цІеной латІашта телача сердалонна: энерги йоаг сетахьа лестача хана а кхычеттел дийнахьа а.

И. БАШИРОВ.
НГІАССР халкъа тІахьожама инспектор.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

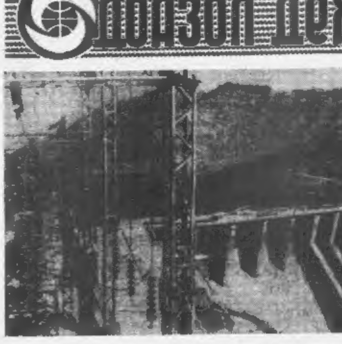

ДРА. Нагле. Кабули. Пянджира (сурта тІа) яха хиш вІашагІкхеттача моттиге толаме болх беш я 100 эзар киловатт мощность йола лоархІаме гидрокомплекс. Наглера ГЭС — мехка шерра йоазаш я СССР-ен Афганистанен цхьана гІулакхаш леладарах хьахинна объект санна. Цо торо хилийтай Кабули столицана юхе яда районашна электроэнергеца Іалашъе.

ТАСС фотохроника.

АПН корреспонденташа хоамаш ду

БЕЙРУТ: МАЛАВ КХОХКАМ ЧІОАГІБЕР

Февраль бов ха хьалхара бІаьстан зизаш тІадоала ха я Ливане. Іай делхача догІаша естаяь гаьний чІонакаш маьлхо йІоах а еш лелх, бІаьстан зизай хоза хьаж латт города йистошка.

Сомадоалаш латтача Іаламо тІаувзаш бола бІаьш эзараш туристаш хулар Ливане баьхне. Уж сихбеле хулар кер лоаман цІенача фех бузабе, Іур-Іура лоамашка лыжаш хехка, дийнахьа пляжашка бІайхача маьлха кІал бадеи Средиземни форда хи чу лувчеи."

Ишта дар деррига а массехк шу хьалха. Цу цІи хезача кедрий, сийнача форда, хозача лоамий мехка Іаламо массаза а санна ший беркат лоаттадойл а, доазол дехьарча туристий тоатол лекъад. Столица къулбехьарча районашца ювзаш болча тІоньакъа тІа туристски фирмай автобусаш яц етталуш. Цхьабакъда, дукха я дІа а юха а ухаш йола тІема машинаш. ХІаьта къулбехьентахьа водаш гаьна ме вовл, дукхагІа я тІема лераш: наькъа йистошка дада йохаьлча машиний гомаш, йолгаяь бешамаши плантацешн.

Тир. Набатия. Рашидия яха городаш чубаьха нах дІа а баха леттийсачарна тара лест. Бахача наькха доккхагІа дола дакъа къилбаседенгахьа дІадахад ши шу хьалха, израильски эскаро Ливана къулбехье дІалеьцача хана. Юхабаьхача байдда баха хинкарашта бІаркадайра хІаландаь шоай цІеноц, такий гусенщашта дохадаь кхаш.

Довзонна йистерча мехка къулбехьентахьарча даькъах фронта зона хилар. Израильски наемникаш къулбехьарчу ливански городашта. Массеххаза гІийрта уж доазонна территоре тІара йохаш.

Авиво а. Амма духхьал дыний обществашта юкъера къоасамаш хьалхьедеш йола Израиль юкъегІортарах хилар Ливане хьайнача граждански тІема эггара лоархІамеча бахьанех цаІ.

Картера доктрина кхайкаьчул тІехьагІа йолаелар Тель-Авив Ливана къаманпатриотически низашта, палестинцашта, САР-а гуччахьа кхерам тІатувса. Сихъелар гераца еш йола провоцеш. Чехка шийна гаргарча Іарбий мехкий доазонаш тІа бІу тІаувза йолаелар Израиль.

Цу хьалашка Іарбий юкъарча юхатохара низашта юкъера ший доакъош Бейрутера Бекаа втагІа. Израиль эггара хьалха чугІортаргйолча районе дІадита дийзар Сире. Ший даькъа йийкъача Ливана столице тІемаш юхадоладалара кхерам чІоагІбелар.

Боккъалдар аьлча, из да Тель-Авиво догдоахар а. Из гІерт цига граждански тІом юха а болалургбола гІулакх оттаде, аьттехьара низаш хьаллаца деза аьнна бахьан а даьккха ливански къаманпатриотически низашн палестински духьален болами ата дагахьа.

Израила тІема планаш духхьал моттийта мара харцахьа лерхІац Вашингтоно. Цуиц цхьана океанал дехьара Израила хьаухийт хІанзарча ханара герз — танкаш, самолеташ, артиллери. Укх деношка Хайфу овлача порте хилар американски 6-ча флота «Форрестол» яха авианосец. Цу вийнтах Іарбий мехкаша лоархІ Израила агрессивни гІулакхаш хьаллаца США кийча хилар.

Моттигерча газетий охІалаш хьалхьо тІа-тІа дукхалица нах сацІара боахача хоамашаа. Къилбседехьа эсхьа бараш «Катаибаерча фалангисташтен юкъе донаш лелх. Къулбседехьа израильски марионетка Хаддада ноккхий топаш етт палестински бежанцийн лагерашта. Ливански сигала каст-каста гучаялеш израильски самолеташ, цуьнна хьатІоьттина фора йистошна лелаш хул американски 6 флоте кемаш.

Ливана тІа цІаьхха а гуьэеннай ІаьрІна морхаш.

В. ПАРУЗИН,
АПН соб. корр.

Бейрут.

Шоай бокъонаш бахьан долаш

Февраль юкъе кхоачаш Ерригача Греце гІолла чакхъяьлар дукха митингаш.

Ишта жоп делар бІаьш эзараш болча ахархоша шоай вахари боарам кІезиг-дукха а лакхбара цхьакхха а хІама де туташ довцача мехка доал деча гІозарий политикана. «Маьхаш лакхдаларя инфляции бахьан долаш эшараш Іалашде магац тхона, тха юрташ йоассаенкай, бераш шоай дай баьха моттигаш юта а юташ наьха мехкашка дІаух», — йоах укх деношка арадаьннача Греце юртий обществай ЕрригІъюкъарча конференце кхайкарал тІа.

Гречески ахархой дага бац дІахо цу тайпара хьал ла. Цар дІадех шоаш йохкача продукташта нийсхой маьхаш оттадар, пенсеш лакхдир, пенсе болха ха маІача наха 60 шуи кхалнаха 55 шуи оттаяр, юрта боахам дегІабоалабара пачхахьалкхено тела субсидеш лакхъяр.

Ахархоша дІадехараш бокъонца кхета а даьд хьал а лоац Греце берригача къахьегамхоша, гречески компартин йоазоно лерхІачох, уж я Коммунистически парте X съезда резолюце тІа белгалдаьккхача бесса, юртбоахама товарий маьхаш царга дІадодачул лохагІа увттадарга, дукхагІча даькъе «Юкъарча рынка» мехкашта ориентаци ярга, промышленни товарий маьхаш цахаддаш дегІаахарга, налогаш лакхъяларга вутача правительствеини политикана духьалъерзаль. ТІа-тІа дукхагІа хулаш латт бахарах бохаш бола ахархой, цар боахамех юртбоахама продукташ чакхъяхара йолча монополистически комплексай придаток хул..

Греци «Юкъарча рынка» юкъе яхаро, довл деча гІозараша яхачох, гІо дергде ахархошта тІалатта ерригa халонаш дІаяхе. Амма кхыча малхбузеневропейски мехкий опыто яхар кхыча тайпара да. КПГ, ПАСОК, мехка кхыча демократически низаша дукха а кертагІдыхкад. «Юкъарча рынка» члена хилча дукха мехкий а монополи хьаштаг ма оьшшара хургда, хІьта ахархоштен Греце дерригача къахьегамхойн халкъан цунах доккха зулам дергда хІара. ЭЭС-кониуренци ла хала хургдола юртбоахама продукташ ахархоша а гІулакх кхьи а низкъаьйлара дерзорга цо, дозуш оттадергла хІанз доллка даькъа чулоацаш цар социалистически мехкашка эча экспорта.

Янис ЛИЧОС,
греческа журналист.
(АПН).

Родезе территоре тІара вай чІоагІа дІакхайкадаь Южноафриканск бІуна ападоахаргда аьнна ЮАР рассийск режимои Англе консервативни правительства хиина дале а хІанз а кхо эзар совгІа ЮАР-а эскара салтийн эсараш цига болаш бэ.

СУРТА ТІА: Родезерча Преторе режима салтий.

Камера Пресс — ТАСС сурт.

Олимпиада-80: гимнастически арена

СССР-е а дунен кхыче мехкий а дикагlа болча гимнастий яхьаш 50-зза гаргга хиннай спорта Лужникашкарча Дворецe. 20 июле укхаза йолалургья спортивни гимнастика олимпийски турнир.

Олимпиада-80 хулаш кердаьнна хургья спорта Дворец. Тlехь тхов болча галереяца хеттай цунах спортсменашa сов барзкъаш тlера дlадоахаргдола, делегацешта, официальни наха, гlонна йолча службашта лаьрхlа моттигаш чуйола керда хьалъяь шин павильон.

Реконструкци ю митта зрительни зала. Из д йийса сьнашдарга форма йолаш а 114 метр йlаьхен 78 метр шерен. Задах эггара хьалхала дезар да тхой опораш йоацеш хилар бахьан долаш из акустика дика йолаши трибуна моллагlча моттигера хьежача долла хlама дика гуши хилар. Центральни трибуна тlа кийчъяьй 600 журналист чухоушаш йолча кабинай ято ряд. Царна лаьрхlа шинъ конференц-зал, духхьал телеинтервьюна йола помещени а трибунашта кlал.

Гимнастика яхьашка хьожаш хила йиш я цхьаи ханна 14 эзар саг. Трибуна тlа оттальй помоста тlара дlа а юха а яхьа йиш йолча табло ца цхьана беррига зрителаш а журналисташ а йиазача информацеца lалашбе йиш хулийтаргйола шинъ керда бархl-бархl мутl бола информационни табло. 1979 ахкаш Спартакиала гимнастически турне хинначул тlехьагlа гимнастика Дунен халкъашта юкъерча федерацe генеральни секретара Макс Вангертера (Швейцари) зlалвлени аьча тайпара, из шен волаш вац Олимпиада-80 йолаш цу тайпара турнир дика чакхъяргхиларах.

Спорта Дворецa олимпийски помоста тlа выступлени е йиш хургья 192 гимнаста — 96 маlача саген 96 кхалсаген. Цу тайпара йола представительни квота оттаьй МОК. Гlулакх мишта дьлча, спортивни гимнастика истори духхьашха 1979 шера юкъейоалаьй харжара система. Москверча Олимпиадин юкъейохийтаргья Форт-Уэрте дунен чемпионате къоасталь хlаранеца алх-алх саг а волаш йола 12 маlача наьхен 12 кхалнаьхен къамий командаш. Цул совгlа, къамий командашцаьрта 12-нена юкъеца вахача 48 дикагlа волча гимнаста — 24 маlа саги 24 кхалсаги — бокъо лургья хlаране ше-ше хьалкара моттиг лепаре йолча яхьашка дакъа лаца.

Гимнастий олимпийски турнира хьеш латт керда эртаньккха тоаьнъ сигалбесса помост. Из ю 1979 шерарча ахкаш Спартакиада дунен халкъашта юкъера гимнастически турнир йолаш а, хlаьта ишта «Москоу Ньюс» яхача газета совдаккхара хиина тlеххьара турнир йолаш а белгалдаьха кхоачамболлараш теркал а деш.

Доазол дехьа заказ даьча гимнастически маташнара, тайп-тайпара лаккал долча брусьяшкара, тlера чукхувсавалара долча мостикашкара дlа мел няккха олимпийски снарядаш хьаю советски спортивни фирмашa.

Гимнасташта тренировка яра хьожаьй Олимпийски юрта гаьна йоацача моттиге йола итт гlонна йола спортивни зал. Царех цхьаннена цу, Лужникашкарча спорта Дворецерчуча, оттаерьья яхьаш хургйолчара яр санна йола помост. 25 июле дийка са дайнача хана чакхйоалача олимпийски турнире кхалнахьхел маlача наьхен яхьаш дийкнъа хургья, цудухьа массане а йиш хургья цу помоста тlа тренировка е. Ерригача гимнастически тренировочни залашка отталь хургья спорта Дворецера ярел оалашагlа йоаца снарядаш.

Москвал ерригa олимпийски аренаш а санна, гимнасташ-олимпийцаш сихха а паргlата а яхьаш тулча моттиге дlаккхоачабелa lалашдергдолча автобусий линей гlонца дилла а Олимпийски юртаlцеи кхыча олимпийски гlирсашцеи йоазаенна хургья спорта Дворец.

Алексей ЛИПОВЕЦКИЙ,
АПН корреспондент.

Тахан — М. Сарьян ваьча дийнахьа денз 100 шу дуз

ЕРЕВАН. Гlоравьннача советски художника Сарьян Мартирос Сергеевича 100 шу дизар торжественно дезду Армене, живописец ваьча Ростове-на-Дону, вай Даьхен столице — Москве. Сийлахьвоккхача художника талант дукха езаш бараштa кхы цlаьхха бlаргагургда цун снйрда сурташ — хьайийллай выставкаш, чакхъювл торжественни сайренаш.

Сарьян Мартирос вlаьха ваьхав, цул вахар ихоллани къахьегамах дяза да, искусство йовзийташ наха дега гlолал тийннай цо.

Ереване, Московски улицагlа дагlа художник ваьха а Армене lалами цун нахи дуццаш дола сурташ хьакхелла а дола цlе бесарча тlох даь къаьстта цlа.

Укхаза кхаб тайп-тайпара профессеш йола нах, вай Даьхен тайп-тайпарча мипнигашкарех кхыча мехкашкарен хьаьший, цlи хеза бола искусствап литератураи деятелаш, пачхьалкхаси деятелаш. Цу цlенах художник дийна волча хана хьаьй М. Сарьяна Дом-музей. Дукхаьча шерашка армянски живописций къона тlехье хьалкхеенн хиннав из, республики художникий творчески союз вlашагlъеллар а цун эггара хьалхара кулгалхо а хиннав, эггара хьалхарберашца ейнай цунна Армянски ССР халкъа художник яха цlи. Армянски ССР lилмий Академе членелла хержа хиннав.

Даьхено боккха мах баьб М. С. Сарьяна кхерагlаьннарай, 1960 шера мастера СССР халкъа художник яха цlи саьнай, цул тlехьагlа пхьа шу даьлча цунна еннай Ленински премн. 1965 шера М. С. Сарьяна Социалистически Къахьегама Турпала цlи еннай.

СУРТА ТlА: М. Сарьян (1970 ш.).

Б. НЕМРУТА сурт.
ТАСС фотохроника.

КУЛЬТУРА ХОАМАШ

Каст-каста доазол дехьа салаlа ух Нохч-Гlалгlайчера къахьегамхой. Укх деношка Польшеи Германски Демократически Республикеи туристически путевкаех салаlа вахав 35 саг. Царна юкъе ба таксист Ш. Азиев, цун сесаг, домоуправлене техника А. Азиева, «Автоспецоборудование» завода электросварщик Д. Дудаев, слесарь-сборщик В. Ульянов, «Трансмаш» завода заточник-шлифовальщик И. Андрусенко, кхыбараш.

Туристаша салоlаргда Варшаве, хьоашалгlа баха хургба ГДР промышленни а культури а центрашка, хьожаргба Германи фашизмах мукъаьяьккхача советски бlухошта Берлинерча Трептов - Парке оттадаьча памятникага, вай бlухой сий деш цу памятника хьалхашна зиэаш дохаргда.

Цул совгlа, укх шера дукхача кхыча социалистически мехкашка салаlа йиш хургья Нохч - Гlалгlайчерча къахьегамхой.- Облсовпрофе я Кубе, Волгаре, Чехословаке, ГДР, Польше ваха йиш йола путевкаш. Укх шера шоай берашца Болгаре салаlа баха торо я вай мехкахой.

* * *

ВЛКСМ Нохч - Гlалгlай обкома чlоагlа гlо-новкъостал ду къахьегача кагирхошта тайп - тайпарча моттигашка салаlа баха путевкаш телаш. Ишта республикерча дукхача кагирхошта салаlа баха а шоай могашал тоже а новкъостал ду дунен халкъашта юкъерча «Спутник» яхача кагирхой туристий бюрос. Цун путевкаех кагирхой хул Москве, Киеве, Львове, Вильнюсе, кхыча городашка бахе салоlаш, цу городий хезен дикен моттигаш йовзаш. Цул совгlа, дунен халкъашта юкъерча кагирхой лагерашка — Подмосковьерча «Жемчужине,» Ивановерча «Березови роще», Латверча «Лесное озере», Закарпатерча «Верховине» кхычахьа.

Вай мехка меттел, «Спутника» бюро лагераш я ГДР, Болгаре, Югославе, Польше, Венгре, Алжире, Франце. Цига а салоlа ух вай кагирхой.

Т. КУВАТОВА.

* * *

Дукха ха йисаяц В. И. Ленин ваь 110 шу далара цlей тlакхача. Деррига советски халкъ санна, дивача гlулакхашца цу денна нанъаболх тха районни культура Цlен балхахой а. Хlанзлехьа оаха чакхдаьхад «Ильич санна вахе а ваха, къа а хьега» яха дешараш, «Ленински коммунистически субботникий истори», «Ленин — берий новкъост а доттагlа а» яха беседаш яьй. Кийчъяьй «Ульяновск—Ленина город», «Ленини берашц» яха стендаш. Укх деношка чакхдаккха лерхl оаха «Ленина письмош дешеш» яха устии журнал, «Ленина уйлаш» яхача циклах латта тематически сайренаш ергья. Кийчлуш да тхо «Новкъост Ленин, аз хьога дlахойт» яха ленински трибуна е а. Цу цlейна даха делзача тайпара нанъадахара оаха чакхъяха лерхlа мероприятеш дукха а санъердаме а а.

А. ХАЦИЕВ,
Сунженски РКД директор.

ВЕДЗИЖЕВ АХЬМАД

ДЕША МАХ

(«КЪАЬРА ДУВ» ЯХАЧА РОМАНА ТlАРА ДАКЪА)

Итт минута мара яцар Асхьаб волчара Сардал дlаваха. Шийн бала бахьаш вевавар из партячейка секретарь волча. Укх юрте ваь а хьалкхийна а волча Асхьаба дика бовзар шийн юртахой. Цар уйлаш йовзар цунна, цар хьашташ довзар. Цо дика кхетадора Сардал корзагlвалара бахьан. Атта дацар цунна боахамох вала. Неррига а итт саг хургвацар юрта цуштара торе йолаш. Ков детта довхан. Йожа а тlавагlа а говраш, лоам лелаш из ше воацачоа меллад из ховш ва. Тlаккха барта мала варгва иззал болча боахамох. Малийьла хургва из деррига колхозе юкъара дlадахийта. Из гlулакх даьхаш венавар хlанз Сардал из волча. Шийх из тийшац оалалургдацар Асхьаба, бакъда, шийна хоьчча тайпара из дlакхетаве гlертар из.

Асхьаба шийна а фу хоьре? Вутт а бацар из укх юрта партячейка секретарелла вена. Буро тlа техникум лькхачул тlехьагlа заводе балха хьожавир Асхьаб. Бакъда, дукха хилавзар цун цига болх белга. Кхайке обкоме вигар къона коммунист. Юрта хьожавелга хьаьвлар обкома секретара. Шийна могар дир Асхьаба ца ваха гlерташ. Ше lомаеьча говзалах болх беш хилар а аьлар, дlахо деша беввам болаш хилар а аьлар. Бакъда, обкома секретара цунна хьалхашка оттадеш дола керда декхар башхагlа хиларах тешавир из.

— Боахам юкъара береабарех чакхдалац гlулакх, — йоахар обкоми секретара. Асхьаб шийна хьалхашка lо а хоавах. — Сага кхетам ба хувца безаш... Уйла ел lа, из мелла хала гlулакх да, сага кхетам хувцилга. Ворххlе даь хана дена шийн коннал арахьа хlама ца гуш хинна лоаман саг юкъарча боахаме, юкъарча хьашташца ваха lомавелга атта гlулакх дац.

Сардали иззаморгаш-м дукха бацар юрта, уж дlаязбеннабацар аьнна-м колхозаш вlашагlа а тохаргьяр, яхарг а яр. Бакъда, кlезига бацар царга ладугlаш хинараш, царга хьежаш хиннараш. Царга гlолла арадувлар аьлдиташ, лоаман наха цхьанна тайпара ловргдоаца хабараш. Хьан доладьд колхозашка кхалнах юкъара гlоргба яха бlеха хабар? Ховш да, моастагlчо мара из ца доладаьлга.

Из дар укхазара дlавахача Сардала дукхагlа къувлаш хинар а. Дага а доацаш Сардал ше волча чуваьлча кlеззига дог тоха-м делар Асхьаба. Хlанз а дицдаланза дар цун воlа Мухарбикаи укханнеи юкъе цатоам хилар. Из дов дахьаш вевзий-те ер аьнна хетаделар Асхьаба. Бакъда, из кхыча гlулакхна вена хиннавар. Кхы мел долчоа гонахьа гобаьха ваьлча цу хабарга кхаьчар из.

—Се юртахо ва хьо, даьла ше воацачоа вайна юкъе хинна къамаьл ца хайта аз дош лу хьона... Бакъдар аргдий lа сога?

Цу хаттаро цец а, шек а ваьккхар Асхьаб. Со шийна хетачоа тlатоаве гlерт-те, е эца гlерт-те аьнна хийтар цунна.

—Сайна хоттуок бакъдар-м аргда, — аьлла цо саббаре.

— Бакъдий, кхалнах юкъара гlореба яхилга? — Асхьаба бlарг тlера баккхелар Сардала. — Сесаг яр а, нана яр а, йоl яр а?

Велакъежар Асхьаб. Ер а тийшав-кх цу оапсх аьнна хетаделар цунна. Сардал lовдала воацилга массонена а ховш дар. Цо боахам лелабарах а, шийн дезал кхебарах а ховргдар иза-м. Сеготала аладар цунах дlа мел ловзаш бола ког лоархlам а бийя довз аьле. Цо шийн шин воlага мишта дешийтад хайча а кхетадергдар из-м. Воккхагlа вола Мухарбик lервбий дешир а дийша молла хулаш латтар. Тlаккха эlамагlа вола lумарбик Асхьабаца шийца техникум а яьккха Буро тlа заводе болх беш вар. Йоlага Мадинага дешийтадацар Сардала, бакъда, юрта массане а дика тешал деш яр. Цхьаннена къайле яцар Асхьаби Мадинаи вlашц дезаш хилар. Сардала из ховш дий, е цунна цунах фу хет хацар Асхьаба, бакъда, нагахьа ше духьила вале, сесигага гlолла бал а йоlага хоам ца беш lергвацар Сардал. Хlинэ цо ше теша я тешаш кхалнах юкъара бохийтилгах хьаттача, эггара хьалха Мадина дагаехар Асхьаба.

— Сардал, вайна юкъе гаргало еце а, са даьца цхьана лийна сага ва хьо. Хьона а сага а оапаш бувца йиш йолаш вац со, аз дош лу хьона из харц хиларах. Кхал вале а, маlа вале а сага сий, къахьегама сага сий, тlатехар цо, — варте чlоагlа лорадеш да. Тlаккха Советий lаьдало мишта могийтаргда кхалнах юкъара бохийтилга санна воla бlеха гlулакх. Асхьаба кхеталанзар ше аьнначох Сардал тийшав е тийшавац, бакъда, из кlеззига метта веча санна хетаделар цунна.

— Хац сона-м, укх чура арадувл-кх уж хабараш. — юрта Совет чуйолча цlагlа гlолла куьг кхостадир цо. — Укх хьо вагlача чура.

— Со-м кхетац lа яхачох...

— Кхета фуд цига, — юкъейийхар цунна Сардал. — Довт дlаволлача тайпа lаббас ше вар-кх сога кхалнах юкъарв бохийт аьшар... Са даьсара вар-кх.

Кер лотабелча санна хетаделар Асхьаба. Мишта мог lаббага иззамо доацар дувца? Бакъ хила йиш яц из. lаббас шитта lовдала хила йиш яц. Граждански тlем тlа цхьан дийнахьа байнаб lаббаса а Асхьаба а дай, цхьана дlабехкаб. Бера хана деша шийна а воккаш ва.

— Мегаьд, аз къоастадергда из... Уж хабараш дувцилгеи юрта Совете болх белгех цхьана тарлургдолаш дац, — цу харц хабарех Сардал ца тешийта гlертар Асхьаб.

Тlехьарча Асхьаба дешаша чlоагlа тоем бир Сардала. Из балхара дlаваьккхар шийна дика хургда е во хургда хацар Сардали, бакъда, фуннагlа хуле а, из дlаваьккхача дика хетаргдар. Сардала-м дагадоагlар юрта Совета кучаралла ваха цо туташ lаббас юхагlийрта. Кхы хlамаи духьа а децар, паччахьа хана а юртда кучаралла лелла саг наха вай лоархlаш хилар мара. Бакъда, Къоасамаь хьалха укхаза хиннача председателга тешавир из юрта Совета кучарал бехкткаме болх хиларах. Кхьметтел гера леладе боккьо а елар цунна. Ховш ма дарий эбаргаш да цийш яха повсараш а кхы тайпа моастагlий а зуламаш ца хадийташ болга.

Сардала дика кхетадора lаббаса кара дукха хlама хила йиш йоацилга. Дале а, из цу балхара воханча дика хетар цунна.

— Даьла шийн карара хlамаш дар ераш да-м, — куьг дlакховдадир Сардала. — Хьайна могачох дикадар хилийта хьажа веза-кх. Асхьаб йистхиларга а ца хьежаш цхьа хlама дагадехача сана сихха чура араваьлар из.

Сардал укхаза волаш а, из дlаваха а цуи дезал дагара балацар Асхьаба. Тамаш йора цо цхьан дезалцара деналхой селла эргаш хилар. Техникуи lаккхаца кхаь шера цуи эlамагlа волча воlаца lумарбикаца дийшар Асхьаба. Вlалла из ца хилча а, цхьан юртара ма варий ераш шинь. Цхьанна саго lумарбиках во дош оалаш хезадацар цунна. Шийгара йиса юххера маькха чlегилг новкъостащца еккъа кийча вар из. Деша а дика дешар, Асхьабаца цхьана парте дlа а ийшар. Ловцца кьлча, виза новкъост ва-кх, — соцадир цо шийн дагахьа. Цхьа шу хьалха цатоам баьлар Мухарбикаи Асхьабаи юкъе. Цхьан ханна шийсденнадар цу шинне а шоай юрта воагlилга. Цlавоагlаш хилча Мадина гулга ловш хулар Асхьаб. Кхы аттагlа мича гургаьнр из, хий дахьаш йоагlаш ца яйча. Вlаши дийца а доацаш вlашагlбетталуш моттиг яр цар — цlерановтта наькъа кlалхара тоннель. Вlашагlхетнлга хоаца хуле а, дагардар вlаши ала кхувра йийся эlамигача саген. Цу дийнахьа Мухарбик бахьан боаам баьнар шинена. Говрашц атагlа вадаш дага а воаташ тlаlоттавелар Мухарбик цу шиннена. Бlеха дош а аьнна йиша энахайир цо. Асхьабага-м цо хlама ца ала а метаь, укхаьна шийга сатохадаланзар-кх.

— Со-м хьо lилма lомадеш ва мотташ вар, хьо-м жlалех lexа lомалуш хиннав. — аьлар цо Мадина елха а чlаьхха дlаяхача. Говр тlатоlайир цо Асхьаба.

— Хьо малав сона хьехараш де? — бе йоалла шод лийпр Мухарбика. — Аз ерагlа тlара пихь доаккхаргда хьа, кхы цу са йишийца латташ сона хьо гойл.

Шийга цо яппараш йича а, кьыметтел шод техача а сатоха мегар Асхьаба, бакъда, Мадинага аьнна бlеха дешаш ла маганзар цунна.

— Шод хьайбанна мара айеш хилац хьона, — шод бо йоалла пхьарс хьовзабаь говра тlера чувера из Асхьаба. Гlулакх гаьна даргдолаш дар хи тlара боагlа кхалнах тlакхаьчабецаре.

— Шоай даьла духьа, пайхамара духьа, сатохалаш! — пхьарсаш дlа-тlа я дахийта дарна хьалхашка дlаоттар кхалнахацара паl. Из кхоачамболаш дар дий дlаьх па дазара. Гlалгlай lаьдалагlа да вийна моастагlа а дlаваьхийта везаш ва кхалсат юкъе аьлча. Дов цу дийнахьа дlадаьккхар, юртарча наха кулге бигар уж.

Из бахьан долаш шийца цхьана деша вагlа lумарбик хийравагва мотташ хиннавар из. Бакъда, вlалла эргдалашар царна юкъера гlулакх. Из деррига а дагахаш вагlар Асхьаб коара lаббаса тlар хьахелча. Корагlа арахьежача Асхьаба воашi воацача сагаца къамаьл а деш ма могга велаш вар lаббас. Тамаш йора цо lаббасах. Цlаккха а гlайгlане волаш гуш яцар из. Цхьанна хlамаш уйла йоаца саг санна массаза а велаш хулар. Асхьаба-м ма ховри нунга башха хьал доацилга. Кхьметтел два хlама кийчде а ца могаш кlалписайн цун наца. Кхалсага а маlача сага а доагlар ше дора цо цlагlа. Торо геттара лелара яр. Кхы lунал ре саг а ца хиина соахьне а бехкабар паl мара боаца стт.

— lаббас! — кор дlа а тетта дlакхайкар Асхьаб, — хьай къамаьл даьтча хьавелахь!

— Укх сахьатеl — укхансахьа хьа а вийрза юха йист хилар lаббас. Бакъда, кор тlакъайла а валале юха а цун велар хьахезар Асхьаба.

Цунца из къамаьл дlа мишта доладергда хацар Асхьаба. Дагахь тешашар из цхьа хlама лаьрхlа Сардала лаьа къамаьл lаббаса даьд аьлча. Цунах бола тешам ца бовл дика вовзар цунна lаббас. Нагахьа бегаш баьбале? Бегех а пайда аца тарлу моастагlчо. Тlаккха бегех а лоравала ха деза.

— Сено гlадвигаи хьо? — хьаттар Асхьаба чувьлча lаббас хlанз а велакъежаш хилара раьза воацаш. — Хьадувцал, цхьана деларгдар вай.

— Хlама дацар из-м, — ше велара бахьан дlадувца мегар lаббаса. Асхьаб цlимхапа хиларо цу сахьате уйла хийцадаре. — Тхоай гlулакх дар оаха дийцар-м.

Кlирвенна бlарахьежар цунна Асхьаб. Хала дар цунна хlанз lаббасаца из къамаьл де.

— lохал lаббас, — саббаре куьг лостадир Асхьаба. — Къамаьл дар са хьона.

(Дlахододар хургда аргlанарча номер тlа).

КАРЕЛЬСКИ АССР. Бовьонца графикаlен тlехдикен хьалъеш латт Костомукшски горно-обогатительни комбинат. Финлянде фирмашца цхьана хьалбу из гlирс. Предприяте низ кхоачаргба шера 24 миллион тонна аьшка руда дахен чакхдахен.

СУРТА ТlА: «Финострой» яхача фирма куратор Ерики Ятгунени «Промстрой» бюро начальник Порубов Владимир.

МАЙСТЕРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

СПОРТ

ДИКАГlА НАУРЦАШ БАР

«Урожай» ДСО республикански Совето чакхъьяхар ГТО lан многоборьях хьалхара моттиг яккхара яхьаш. Царна юкъе доагlар спорта кхо дакъа: топ кхоссар, хьалъайвалар, 6 км, гаьна вадар. Укхаза дакъа лоацаш яр 14 команда. Хьалхара моттиг Наурски районгерча спортсменашка кхаьчар, шоллагlъяр — шелковчнашка, кхоалагlъяр — Надтеречни района командага.

Шо-шоай зачетах лаьрхlача хьалхарча кхаь моттиге дlанийсбелар е физкультурникаш: Серноводски юртбоахама техникумера Джамбетов (119 очко), Надтеречни районера Чермоев (114), Гудермесера Хасиев (97).

ХЬАЛХАРЧА ЛОВЗАРЕ — КОТАЛО

Город Вильнюсе дlайоласнай хьалхарча лигерча командашта юкъерча волейболах ловзара йолча СССР чемпионата тlеххьара тур. Укх туре «Автомобилиста» эггара хьалхара вlашагlкхетар хилар 25 очко а йолаш турнирни таблице хьалхарча моттиг латтача Минскерча «Моторага». Счет 3:1 йолаш «Автомобилист» кот а йолаш чакхдаьлар из ловзар. Ишта, счет 3:1 йолаш Вильнюсерча «Курзанпиратуро» эшайир Ленинградера «Динамо», хlаьта Одинцово яхача городера команда а из счет а йолаш котъяьлар Таллинерча «Калева», Ташкентерча «Динамо»-нен. Шевченкерча «Каспенен» юкъе хинна ловзар чакхдаьлар счет 3:0 йолаш ташкентцаш кот а боалаш.

КОТАЛО — ХУРГБОЛЧА ХЬЕХАРХОШКА

Чакхъьлар Грознерча юкъерча лаьрхlача дешара заведеней спартакиада зачетах йолча истола тlарча теннисах ловзара яхьаш. Укхаза къовсенна яр 9 команда. Хьалхара моттиг педучилищерча дешархошка лаьккхар, шоллагlча моттиге цхьатарра очкош а йолаш кхо команда нийсъелар. Цхьабакъда, котвалара а эшара а совленаш лаьрхlача дикагlа толамаш кооперативни техникума команда дар. Цудухьа шоллагlа моттиг пушна дlаелар, кхоалагlа моттиг медучилища теннисисташка кхаьчар.

ТЕЛЕВИДЕНИ

29 ФЕВРАЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — lуйранара гимнастика.
8.05 — Шоаш воха моттиг хьайовзийта зурманчаш».
9.35 — «Ди а доагlаргда» яха телевизионни художественни фильм. Хьалхара серн.
10.45 — «Лучинца» яхача чалейн халхарийн ансамбла концерт (ЧССР). Йистедьича — кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — Телевизионни документальни фильмий программа.
15.55 — «Хьамсара lалам».
16.15 — «Шахматни школа».
16.45 — «Ярослав Гашека вахара а творчества а оагlонаш».
17.20 — Узбекски ССР «Шодлик» яхача халхарий Паччахьалкхен ансамбла выступлени.
18.00 — Миллионий Ленински университет. «Школа: Коммунистически хьестамца кхебара гlулакхаш».
18.30 — «Хlара сурта тlа мала ба».
18.45 — «Тахан дунен тlа».
19.05 — «Оаха БАМ хьалъю».
19.35 — «Халкъа дегаташ». Концерт.
19.55 — «Ди а доагlаргда» яхача телевизионни художественни фильма премьера. Шоллагlа серн.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Музыкальни вахар». Телевизионни журнал.
22.50 — «Тахан дунен тlа».
23.05 — «Олимпиада йоккха тайпа» яхача документальни фильма премьера.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачий программа.
8.10 — «Иаьна школа».
8.40; 9.20 — lалам довзар. 4-гlа класс.
9.05 — ПТУ дешархошта. Фильм.
9.50 — «Звездочет». Телевизионни журнал.
10.35; 11.25 — Аьшраш. 1-гlа класс.
10.55; 14.40 — Испански меттала къамаьл де.
11.45 — «Коллективни кердадарлех» яха lилмий - популярни фильм.
12.05 — Студенташта - заочникашта. Лаккхера математика. 2-гlа курс.
13.20 — lилмах коммунизм. Коммунизма материальни - техническа база хьаьр а lилмаи - технически революци а.
14.10 — Подготовительни отделений ладувгlархошта. Математика.
15.10 — «Наха юкъе наlа яха художественни фильм.
16.40 — Зераш — хьехархочоа. lалам довзар. 2-гlа класс.
17.05 — Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизарга. «Республикина маршар эш» яха а. «Тохкама шерашц» яха а документальни фильмаш.
17.35 — «Нохч-Гlалгlайчу гlоалла».
18.15 — Керттерадр бlаьстерга кийчо яр де.
18.30 — Киножурнал.
18.45 — Партком а яхь а. Хьабай продуктан дукхагlа (нохчий меттала).
19.15 — Телевизионни фильм.
19.35 — Халкъа депутатий Советашка.
20.00 — «Бийса даьхьала хийла (дун, бераш)!».
20.15 — «Халкъа ашараш».
20.30 — «Бурсаш йолаш доккхеx ловзара СССР чемпионат. «Зоркий» (Красногорск) — «Енисей» (Красноярск). Шоллагlа тайм. Красногорскера передача.
21.00 — С. Калиникова. «Хьалхара симфони».
21.40 — «Майорана Заманана уийсенна 50 хlама» яхача сафонара мерза «И» лоччкхадар» яха телевизионни художественни фильм (ЧССР).

29 ФЕВРАЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — lуйранара гимнастика.
9.05 — «Кагирхой творчество». Минскера передача.
9.35 — «Ди а доагlаргда» яха телевизионни художественни фильм. 2-гlа серн.
10.40 — Б. Сметана. Чехословакин радно симфонически оркестро локхачаьро «Са Даьхе» яхача симфонически поэмий цикл. Йистехьича — кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — Документальни фильмий программа.
15.55 — «Литературни деларааш». О. Уайльд. «Темамо доттагlа».
16.25 — Операшара ариеш.
16.55 — «Москва юхе вlашагlкхетар».
17.25 — «Кащей бессмертный» яха художественни фильм.
18.45 — «Тахан дунен тlа».
19.05 — «Кота лос».
19.40 — «Вийттанна доаа местоаш» яхача телевизионни художественни фильма премьера (ЧССР).
21.00 — «Ха».
21.35 — Останкино концертни студе Ленински а Паччахьалкхен а совгlатий лауреатаца, СССР халкъа артистаца Г. Товстоноговаца вlашагlкхетар.
23.15 — «Тахан дунен тlа».
23.30 — Чехословацки эстрада артистий концерт.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачий программа.
8.10 — lилмаи-популярни фильмаш.
8.40; 9.40 — М. Шолохов. «Нахленока». 6-гlа класс.
9.10 — Архитектурни боновна.
10.10 — Английски мотт.
10.40; 11.40 — В. Маяковский. «Моллагlдар санна доацаш тамашийна хlама».
11.10 — Хьа ленински библиотека. «Паччахьалкхе а революци а».
12.10 — Студенташта-заочникашта. Лаккхера математика 1-гlа курс.
13.25 — Советски бокъонаш. Советски бокъонаш. Граждански бокъоний бехктохкам.
14.15 — Подготовительни отделений ладувгlархошта. Физика.
14.45 — Зераш — лоре.
15.45 — «Сийлахь-боккхача Даймехка» яха киноэпопея. «Фетара тlом» яха 11-гlа фильм.
16.30 — Зераш — хьехархочоа. Астрономи. 10-гlа класс.
17.05 — Зоологи. 7-гlа класс.
17.35 — «Дикаш тайп-тайпара да, хlаьта тулхацам паl ба».
18.05 — «Нохч-Гlалгlайчу гlоалла».
18.35 — «Юртара вахар» (гlалгlай меттала).
18.55 — Киножурнал.
19.05 — Пятилетка толаме чакхъяккха. Социалистически къа дийнахь.
19.35 — Телевизионни фильм.
19.45 — «Экономика керттерча гlулакхий — комсомольски йоахоо».
20.00 — «Бийса даьхьала хийла (дун, бераш)!».
20.15 — Нея дара йола СССР чемпионат. Ленинградера передача.

РАДИО

29 ФЕВРАЛЬ

6.40 — «Фермa шlена утапаш» (гlалгlай меттала).
6.56 — «Ашараш».
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Шоана кхалнаха» яха радиожурнал (гlалгlай меттала).
9.15 — «Коллектив — шоллагlа дезал». Беседа (нохчий меттала).
9.30 — Деп темагlа (эрсий меттала).
9.40 — Ашараш.
9.46 — Хlара балха дийна—вийна Зоаз! «Ялье доалар — дьаладовлар» (гlалгlай меттала).
10.00 — Передачий программа. Хоттамаш йола хоам (эрсий меттала).
10.05 — I. Шахбулатов. «Нохч-Гlалгlай халкъа поэзецара» вокально - симфонически цикл (эрсий меттала).
10.20 — Дега хьехарагlа (нохчий меттала).
16.40 — «Микрофонаца Грозне гlоалла» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала).

Хоаттам

Тахан республике гlоллен Грознен хувцалуш морхаш я йолаш. lуйрийна пхьайолча моттигашка йоачан а йолаш, ша билла а йолаш, дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике —1 +4, Грозне +1 +3 градус йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, пхьайолча моттигашка доа а делхаш, дохк а доаллаш, ша билла а йолаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилен фегари температура бийсана —3 —8, дийнахьа —4 +1 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци

Газет арадувл шинарей, ерев, шоаттен деношка

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителa — 9-24-03 бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кисьмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

СФ05097. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1075.